

Munich Personal RePEc Archive

Mundus academicus: architecture and adaptation to globalization flows (I)

Hălăngescu, Constantin I.

"Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi, Doctoral School of Economics

February 2012

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/36839/>

MPRA Paper No. 36839, posted 22 Feb 2012 06:28 UTC

Mundus academicus – arhitectura și adaptarea la fluxurile globalizării (I) ¹

HĂLĂNGESCU I. CONSTANTIN

PhD Student, Faculty of Economics and Business Administration
"Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi
Bd. Carol I No. 22, 700505, Iași, România
constantin.halangescu@uaic.ro

Abstract: Education and particularly the higher education have the task not only to react to the quasi-globalization trends, but rather to play a role in the development of desirable future society, leading to qualitative changes designed to preserve the identity of diverse communities and tolerance based on communication knowledge and understanding the interests of each participant in this process. Without claiming to discuss in a general register this topic (although very broad in its essence), I just tried to achieve a brief scan of the bidirectional impact of globalization-internationalization (whether as understood in the literature – Americanization, Europeanization, homogenization, diversification) it has in higher education. Of course, the approach was focused mainly on the effects of the opportunities of internationalization of global education they have or should have on higher education and research in Romania. This paper reviews the international realities of higher education for three important poles of the global space: U.S.A., Asia-Pacific and Europe until the beginning of the current financial crisis. Imagining a correspondance between the general profile of each region and the name of concepts of ludic space, I associated a certain notion (Monopoly, Dominoes and Puzzle) to each of the mentioned regions, arguing that associations by illustrating the most significant aspects of the transformations that flows globalization have forced regional systems analyzed. Considerations about the U.S. as a magnet for resources, China and the miracle of the structural reform of higher education, performance lessons that Japan offers to the world, the domino effect of novelty almost envied (Bologna process with all the innovation system) and traditional values (Humboldtian construction) in Europe, provides a summary of opinions and research of existing literature overflow. In this first part of the paper, analyzes are focused on the first two regions: USA and Asia-Pacific.

Keywords: mundus academicus, globalisation, internationalization, regionalization, higher education, economics, academic reforms, knowledge based society, knowledge based economy, brain-power industries

JEL Classification: A12, A20, H52, I2, N30

¹ **Acknowledgements:** This work was supported by the the European Social Fund in Romania, under the responsibility of the Managing Authority for the Sectoral Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013 [grant POSDRU/CPP 107/DMI 1.5/S/78342]

I. Preliminarii

Ca rezultat al legăturilor de interdependență, cvasirelaționalitatea lumii de astăzi a condus la un sistem global/globalizat în care relațiile sociale, economice, politice și culturale descoperă un model existențial pentru care fluxurile transnaționale desființează orice graniță. Efectele negative sau pozitive, descoperite, argumentate, dezbătute în disputa *hiperglobaliști vs. antiglobaliști* revelează unanim nevoia de educație și formare ca dimensiune internațională. Educația globală contemporană urmărește să formeze oamenii în spiritul unei justiții sociale și al dezvoltării durabile, vizează conturarea unei dimensiuni globale și a unei perspective holistice în educație pentru înțelegerea realităților complexe dar mai ales în dezvoltarea de valori, atitudini cunoștințe și abilități (*learning to be, learning to know, learning to do and learning to live together*) care să permită tuturor accesul la noile provocări.²

Dar durabilitatea acestor procese are un numitor comun receptat în limite de *cauză și efect*: transformarea prin educație. De aceea problema educației și a învățământului superior (în care componenta cercetării are un rol definitoriu) ca prioritate globală („*internationalization is changing the world of education and globalization is changing the world of internationalization*”)³ este unanim recunoscută.

În actuala eră a globalizării, modelarea și redefinirea învățământului superior este marcată de noi tendințe: masificare, internaționalizare, educație transnațională prin mobilități, educație pe tot parcursul vieții și la distanță prin e-learning, clasificări și ranking-uri internaționale, asigurarea calității, legătura universitate-industrie-mediul privat, noi abordări ale guvernantei, libertății și gestiunii academice, exodul de creiere și marketizarea/privatizarea, etc. Fiecare dintre aceste provocări par “atentate” la valorile tradiționale dar ele, sub presiunea atractivității, competitivității și modernizării, redefinesc modul în care universitatea secolului XXI poate servi individul și societatea.

În condițiile globalizării, Universitatea este solicitată să prezinte cercetări științifice recunoscute „în prima linie”, absolvenți care sunt preferați de firme în pozițiile cheie, capacități de a oferi consultanță specializată în chestiuni cruciale ale tehnologiei, economiei, administrației, sănătății, mediului, politicii și interpretări și viziuni de referință majoră în sfera culturii.

Care este noul rol/profil al Universității în condițiile globalizării? Este întrebarea la care zeci de specialiști caută răspunsuri, însă general se poate afirma că o Universitate își atinge

² D. Baker, „Mass Higher Education and the Super Research University: A Symbiotic Relationship”, în *International Higher Education*, nr. 49, 2007, pp. 9–10, disponibil online la http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/Num_ber49/p9_Baker.htm (accesat la 19.11.2011).

³ În dezbateră publică, *globalizarea* este frecvent confundată cu *internaționalizarea*. O analiză pertinentă despre acest subiect, vezi la Conf. univ. dr. Remus Pricopie (coord.), „Universitățile în contextul europenizării și globalizării. Analiza diagnostic”, document în cadrul proiectului strategic *Calitate și leadership pentru Învățământul Superior Românesc*, pp. 8-9, 2010, disponibil online la http://www.edu2025.ro/UserFiles/File/PR1/Panel5/diagnostic_panel5.pdf (accesat la 15.11.2011).

misiunea dacă preferă strategiile pe termen mediu și lung, simplei adaptări la contexte; dacă folosește autonomia și libertatea academică ca instrument inovativ, dacă pledează pentru raționalizarea unui sistem caduc, în locul acomodării cu acesta; dacă preferă un profil cert (research, teaching, services, business etc.), celui confuz-difuz a unui mix neperformant, dacă combină caracterul accesibil/deschis al intrării candidaților cu caracterul selectiv-exigent al ieșirii, dacă echilibrează în curriculum: transmiterea de cunoștințe și inovația, formarea și informarea, cunoașterea și aplicarea, științele și viziunile; dacă adoptă o guvernare deschisă și participativă și un management concentrat asupra rezultatelor; dacă asigură un climat deschis și critic, capabil să motiveze profesorii și studenții.

În SUA, raportul *The Future of Higher Education* (2006), organizat în jurul noțiunilor de *accesibilitate*, *abordabilitate*, *responsabilitate*, raport ce rămâne un document de referință pentru universitățile de peste tot, conduse responsabil, se decelează 4 obiective - „intensificarea cercetării” și „menținerea competitivității tehnologice”, „eficiența învățământului superior”, „îmbinarea justiției sociale cu o knowledge society”, „auto-critica nereglementată” - ce rămân crucial-cardinale pentru universitatea secolului XXI.⁴

Compartimentarea managerială a universităților prin adaptarea la noile provocări dar mai ales la explozia multibenefică a sectorului TIC, prin eliminarea nevoii de proximitate spațio-temporală, a condus la supraspecializări funcționale în care *glocalizarea și regionalizarea concurează internaționalizarea*.⁵

Dar relația global-local nu este deloc una dezavantajoasă, întrucât universitățile transplantează contextului local ceea ce acumulează prin experiența globală.⁶ Ele sunt situate într-un spațiu care nu se definește strict național sau mondial dar care le implică pe amândouă. De aceea, în contextul globalizării, cea mai mare provocare a instituțiilor de învățământ superior este cea de a conserva, dezvolta, eficientiza rolul lor ca o *glocal multiversity*,⁷ prin redefinirea lui homo academicus⁸ într-un mundus academicus, în care noile tehnologii, cu mixul de oportunități pe care îl oferă, creează noi paradigme de învățare/cercetare, re-definesc *turnul de*

⁴ S. Marginson, „Dynamics of national and global competition in higher education”, în *Higher Education*, nr. 52(1), 2006, pp.1–39, disponibil online la <http://www.springerlink.com/content/j884547446455671/> (accesat la 22.11.2011).

⁵ M. Peters, „Reimagining the University in the Global Era. World University Network Seminar Series Universities and Ideas”, 2007, disponibil online la <http://recordings.wun.ac.uk/id/2007/id20070525/index.html> (accesat la 20.11.2011).

⁶ Josep Lobera and Cristina Escrigas, „The glocal multiversity: new roles and emerging challenges for human and social development”, disponibil online la <http://www.guni-rmies.net/news/detail.php?id=1464> (accesat la 22.11.2011).

⁷ G. Delanty, „The university and cosmopolitan citizenship”, în GUNI (ed.), *Higher Education in the World: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, Palgrave Macmillan, London, 2008.

⁸ N.P. Stromquist, M. Gil-Anton, E. Balbachevsky, R. Mabokela, A. Smolentseva, C. Colatrella, „The Academic Profession in the Globalization Age: Key Trends, Challenges and Possibilities”, în P.G. Altbach și P.M. Peterson (eds.) *Higher Education in the New Century: Global Challenges and Innovative Ideas*, Rotterdam, Sense Publishers, 2007.

fildeș al universităților ca agent pro-activ la nivel global în condițiile și strategiile de *inputs* și *outpus* ale *knowledge based society*.⁹

Și după cum se știe, economia/societatea bazată pe cunoaștere dezvoltă ultrarapid la nivel global și în cele mai multe dintre națiunile dezvoltate socio-economic avuția națională care depinde acum mai mult de educație decât de resursele naturale. Ritmurile internaționalizării învățământului superior sunt răspunsuri interactive la impactul globalizării iar aceste răspunsuri pendulează între economie, eficiență și eficacitate, o *schemă 3E* care polarizează axiologic spațiul academic mondial între SUA, Asia-Pacific și Europa. De aceea, în cele ce urmează voi prezenta câteva considerații cu privire la profilul acestor regiuni din punctul de vedere al internaționalizării învățământului superior.

II. Arhitectura academică a polilor globali până la începutul crizei economico-financiare (2008/2009)

II.1. USA - *Monopoly* sau magnetul de educație și cercetare

Sistemul de învățământ superior american¹⁰ este cel mai pluralist și divers din lume. Moștenind cele mai multe dintre ideile universitare existente în Europa, le-a adaptat într-un mod mai flexibil, oferind oportunități de acces universal tuturor cetățenilor săi, într-un moment în care toate sistemele de învățământ superior din Europa au fost extrem de selective și pe baza de meritocrație.

În conformitate cu Filip Altbach, instituțiile academice americane rămân de neegalat.¹¹ Coordonând educarea a aproximativ 21% din lume (vezi *Anexa I.2.*), universitățile americane constituie un sistem formidabil care-și datorează dominanța influențelor-specific liberale engleze și paradigmei de cercetare din Germania. Când țări precum China, Coreea, Singapore încearcă să-și eficientizeze sistemele de învățământ superior, modelul lor este Statele Unite.¹²

⁹ Vezi despre acestea mai multe puncte de vedere la Hălăngescu, Constantin I. (2011): *Homo oeconomicus vs. homo academicus - provocări și dileme din perspectiva globalizării*, MPRA Paper No. 33215, posted 09. September 2011, disponibil online la http://mpra.ub.uni-muenchen.de/33215/1/MPRA_paper_33215.pdf; Idem, (2011): *Provocări și tendințe ale învățământului superior în contextul globalizării (literature review)*, MPRA Paper No. 33269, posted 09. September 2011, disponibil online la http://mpra.ub.uni-muenchen.de/33269/1/MPRA_paper_33269.pdf

¹⁰ Vezi o diagramă a întregului sistem de educație american în *Anexa I.1.*

¹¹ P. G Altbach, L.Reisberg, L. E. Rumbley, „Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution. A Report Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education”, UNESCO, Paris, 2009, disponibil online la <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001831/183168e.pdf> (accesat la 25.10.2011).

¹² Peter D. Eckel, „Mission Diversity and the Tension between Prestige and Effectiveness: An Overview of US Higher Education”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, 2008, pp. 175-192, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n2/full/hep20082a.htm> (accesat la 28.10. 2011).

Nu este surprinzător faptul că pentru mulți analiști, *globalizarea și internaționalizarea învățământului superior apar ca un proces de americanizare sau anglo-americanizare*.¹³ Dar aceste procese nu sunt gestionate de guvernul USA, ci din suma relațiilor transnaționale și transfrontaliere ale universităților americane. USA sunt un copleșitor magnet de creiere, de talente, în timp ce celelalte națiuni se confruntă cu o pierdere a lor.¹⁴

Dar de ce USA reușesc aceste performanțe? De ce sunt ele mereu câștigătorul în „*jocul de Monopoly*” la scară globală? De ce reușesc o hegemonie aproape invincibilă în lumea academică? Conglomeratul de politici concertate în **investiții, cercetare, resurse umane, finanțare** dar mai ales **calitate academică**, poate fi un răspuns. De ce calitate? Pentru că în USA acreditarea unei universități este întemeiată pe credința că instituțiile sunt ele însele responsabile de calitate academică; că misiunea instituțională este esențială pentru a judeca actele de calitate, așa cum este autonomia instituțională și că învățământul superior înflorește într-un mediu descentralizat.¹⁵

În acest mediu, *orientarea spre societate și orientarea spre eficacitate tehnologică și economică*, susținute de *cercetare*, au condus la viziunea unui pragmatism mereu în schimbare, adaptat cerințelor globale.¹⁶ Dacă cercetarea fundamentală în domenii strategice a fost cheia relevanței economice, dihotomia dintre vechea cercetare fundamentală pentru progresul științific și aplicații de cercetare pentru industrie sau guvern a fost o *reală interfață între universitate și piața globală*.¹⁷

Universitățile din America sunt universal recunoscute ca lideri mondiali în știință și inginerie, de neegalat după WWII, în volumul mare de excelență, burse și inovare pe care

¹³ Wendy Erisman, Shannon Looney, „Opening the Door to the American Dream: Increasing Higher Education Access and Success for Immigrant’s, a report by Institute for Higher Education Policy, April 2007, disponibil online la <http://www.ihep.org/assets/files/publications/m-r/OpeningTheDoor.pdf> (accesat la 27 aprilie 2010); John Aubrey Douglass, „Treading Water: What Happened to America’s Higher Education Advantage?”, disponibil online la http://cshe.berkeley.edu/publications/docs/GlobalizationsMuse_Ch8.pdf (accesat la 27.10. 2011).

¹⁴ S. Guri-Rosenblit, H. Šebková, U. Teichler, „Massification and diversity of Higher Education Systems: Interplay of complex dimensions”, în *Higher Education Policy*, nr. 20(4), 2007, pp. 373–389, disponibil online la <http://www.palgra-vejournals.com/hep/journal/v20/n4/full/8300158a.html> (accesat 1.11. 2011).

¹⁵ Elise Langan, „American higher education: the evolving vision”, în *Higher Education Policy*, no. 19, 2006, pp. 495–499, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v19/n4/full/8300137a.html>, (accesat la 26.11.2011); Alvaro Romo de la Rosa, „Institutional Autonomy and Academic Freedom: A Perspective from the American Continent”, în *Higher Education Policy*, nr. 20, 2007, pp. 275–288, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v20/n3/full/8300160a.html> (accesat la 1.12. 2011).

¹⁶ W.W. Powell, J. Owen-Smith, J. A. Colyvas, „Innovation and emulation: lessons from American universities in selling private rights to public knowledge”, în *Minerva*, nr. 45, 2007, pp. 121–142, disponibil online la <http://www.springerlink.com/content/3t411508v28418w7/>, (accesat la 28.11.2011); Peter D. Eckel, „Mission Diversity and the Tension between Prestige and Effectiveness: An Overview of US Higher Education”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, pp. 175–192, 2008, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n2/full/hep20082a.htm> (accesat la 28.11. 2011).

¹⁷ Roger L Geiger, „The Quest For ‘Economic Relevance’ by US Research Universities”, în *Higher Education Policy*, no. 19, 2006, pp. 411–431, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v19/n4/full/8300131a.html> (accesat la 25.11.2011).

acestea le generează. Statele Unite, de departe sunt *cel mai mare magnet pentru studenți din străinătate*, la toate nivelele de studiu și în cele mai multe dintre domenii (vezi *Anexa I.3*). Studenții străini domină acum programele de doctorat în domenii STEM, care constituie, de exemplu, 65%, 64%, 56% , din numărul de doctori în IT, inginerie și fizică.

Dacă SUA generează exodul de creiere în lume,¹⁸ aceasta e posibil întrucât politica de internaționalizare este foarte bine conturată: consolidarea relațiilor economice externe prin atragerea și formarea de experți în domenii cheie și atragerea pe piața cercetării și a muncii de resursă umană prin politici, inclusiv fiscale, avantajoase (sistem de burse, infrastructură hi-tech de ultimă generație, oportunități de dezvoltare personală, experiență internațională ulterioară pe piața muncii etc.).¹⁹

Astfel aprox. 50% din studenții care câștiga doctorate în domeniul științei și tehnologiei provin din străinătate și 25 % din corpul profesoral al colegiilor și facultăților americane de astăzi sunt născuți în străinătate. Creșterea cu 8% a numărului studenților străini în 2008/2009 față de anul precedent (total de 671.616) continuând trendul ascendent din ultima perioadă (al treilea an de creștere consecutivă), dovedește indubitabil că SUA continuă să fie *“magnetul mondial”*.²⁰ Iar impactul pozitiv pe care studenții străini și familiile lor îl au asupra economiei americane este deloc de neglijat (peste 17,8 miliarde \$ în 2008/2009).²¹

Investind aprox. 395 miliarde \$ în C&D (2008), din care 52 miliarde (13%) direct de către instituțiile academice, 1,9 miliarde \$ în echipamente de cercetare, este de înțeles de ce USA au astăzi 54 universități în top 200 și 70% dintre laureații premiilor Nobel sunt angajați ai universităților americane.²² Output-urile giganticei infrastructuri de C&D americane sunt de

¹⁸ K. Mohrman, W.H. Ma, D. Baker, „The research university in transition: The emerging global model”, în *Higher Education Policy*, nr. 21(1), pp. 5–27, 2008, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n1/full/8300175a.html> (accesat 1.11.2011); S.Vincent-Lancrin, „What is the Impact of Demography on Higher Education Systems? A Forward-looking Approach for OECD Countries”, în *Higher Education to 2030. Volume 1: Demography*, FR, OECD, pp. 41–93, Paris, 2009.

¹⁹ J. Puukkaand, F.Marmolejo, „Higher education institutions and regional mission: lessons learnt from the OECD review project”, în *Higher Education Policy*, nr. 21(2), pp. 217–245, 2008, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n2/abs/hep20087a.html> (accesat 1.11.2011); Remus Pricopie (coord.), „Universitățile în contextul europeanizării și globalizării. Analiza diagnostic”, în *Calitate și leadership pentru învățământul superior românesc*, p. 20, 2009, disponibil online la http://www.edu2025.ro/UserFiles/PR1/Panel5/diagnostic_panel5.pdf (accesat 15.11. 2011).

²⁰ UNESCO și Institute for Statistics, „Global Education Digest 2009. Comparing Education Statistics Across the World” Montreal, Quebec, Institute for Statistics, 2009 disponibil online la http://www.uis.unesco.org/template/pdf/ged/2009/GED_2009_EN.pdf (accesat la 27.11. 2011).

²¹ NAFSA - Association of International Educators, „The Economic Benefits of International Education to the United States: A Statistical Analysis – 2003-2004”, 2004, disponibil online la <http://www.nafsa.org/File/usa.pdf> (accesat la 28.11.2011); NAFSA - Association of International Educators, „The Economic Benefits of International Education to the United States: A Statistical Analysis - 2007-2008”, 2009, disponibil online la <http://www.nafsa.org/File/eis08/usa.pdf> (accesat la 28.11.2011).

²² Mei Li, Sriram Shankar, Kam Ki Tang, „Why does the US dominate university league tables?”, School of Economics Discussion Paper No. 391, June 2009, disponibil online la <http://www.uq.edu.au/economics/abstract/391.pdf> (accesat la 28.11.2011).

asemenea notabile (apr. 28% din totalul mondial de articole și brevete la nivelul anului 2007; vezi alte statistici elocvente despre infrastructura de C&D din USA în *Anexa I.4.*).

Promovând o certă concurență la nivel mondial pentru talentul uman, cursa pentru a produce cercetare inovatoare, extinderea campusurilor universitare performante în mai multe țări, precum și graba de a produce absolvenți și cercetători de top, *magnetul academic american* poate consolida economia bazată pe cunoaștere.²³ Într-adevăr, beneficiile economice ale unei culturi academice globale sunt semnificative. Într-un eseu recent, Richard Freeman, economist la Harvard, spunea că aceste câștiguri trebuie să revină atât SUA dar și restului lumii. „*Globalizarea învățământului superior - scria el - prin accelerarea ratei de progres tehnologic asociate cu știința și ingineria și prin accelerarea adoptării celor mai bune practici din întreaga lume ... va reduce costurile de producție și a prețurilor mărfurilor.*”²⁴

Prin educarea studenților de top, atragerea unora să rămână în USA și poziționarea ca un hub deschis de idei și conexiuni pentru cercetătorii din întreaga lume, USA poate rezista dar mai ales produce *excelență, concurență și leadership* în “războiul” academic global.

Continuând să ureze un *welcome* pe toate meridianele academice și să recruteze cei mai buni studenți din lume, exportând tehnologie și cercetare la cel mai înalt nivel, promovând în maniera *open doors* colaborări transnaționale, de fapt, USA nu susține doar propria excelență academică, ci metamorfozează benefic, globalist, cunoașterea și prosperitatea.²⁵

II.2. Asia-Pacific: *Puzzle*-ul complet în harta academică a lumii

II.2.1. China: miracolul transformărilor

În concordanță cu ideea centrală a acestei lucrări, voi examina schimbările care au loc în învățământul superior din China din perspectiva globalizării. Cu o îmbunătățire a mediului politic și economic, deschiderea sistemului național chinez de învățământ²⁶ a fost treptat și eficient potențată.²⁷

²³ Karin Fisher, „America Falling: Longtime Dominance in Education Erodes?”, în *The Chronicle of Higher Education*, 2010, disponibil online la <http://chronicle.com/article/America-Falling-Longtime/48683/> (accesat la 10.11.2011).

²⁴ Ben Wildavsky, „US: Welcoming academic globalisation”, în *University World News*, 21 February 2010, disponibil online la <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20100219124330543> (accesat la 24.11.2011).

²⁵ „A Test Of Leadership “Charting the Future of U.S. Higher Education”, A Report of the Commission Appointed by Secretary of Education Margaret Spellings Pre-Publication Copy September 2006, disponibil online la <http://www.ed.gov/about/bdscomm/list/hiedfuture/index.html>. (accesat la 27.11.2011); P. D. Eckel, „Redefining competition constructively: the challenges of privatization, competition and market-based state policy in the US”, în *Journal of Higher Education Management and Policy*, nr. 19(1), 2007, pp. 77-94; NAFSA - Association of International Educators, „An International Education Policy For U.S. Leadership, Competitiveness, and Security”, 2007, disponibil online la http://www.nafsa.org/public_policy/sec/united_states_international/toward_an_international/ (accesat la 28.11.2011).

²⁶ Înainte de 1890, sistemul său de educație a constat în principal în școli private sau colegii și a fost influențat de Europa. Universitățile chineze au început să apară în anii 1890, fiind influențate de

Diferitele manifestări ale globalizării sunt modelate de dinamica „*relațiilor internaționale din ultimii ani, și implicit, influența, rolul pe care învățământul superior îl joacă în îmbunătățirea vieții oamenilor și societățile în care acestea există.*”²⁸ China nu este o excepție și cu o convingere puternică pentru promovarea competitivității internaționale în economia bazată pe cunoaștere, a aderat la ideile neo-liberalismului prin deschiderea economiei la piețele globale, orchestrată prin reformele promovate de Deng Xiaopeng care a început în 1978 cu politica *Open Door* (care a condus implicit la *open university*) și facilitate și mai mult de intrarea în 2001 în OMC, ceea a avut efecte notabile asupra învățământului superior chinez. În decurs de trei decenii China a realizat obiective pe care țările dezvoltate le-au îndeplinit în o sută de ani,²⁹ și deși există o conștientizare pe scară largă a rolului Chinei ca putere mondială emergentă, încă nu s-a conturat o înțelegere profundă a rolului jucat de sistemul academic național chinez în creșterea economică.

Problema cea mai importantă pentru China în a face față competitivității globale, a implicat modernizarea sistemului național de educație și s-a tradus prin eforturi pentru depășirea ineficiențelor, inechităților și subdezvoltării regionale. Astfel guvernul chinez a introdus diferite modele de restructurare și de fuzionare a universităților³⁰; cu vădita intenție de a identifica și dezvolta câteva universități de top mondial, guvernul a pus în aplicare câteva

modelul francez în structură și cursuri, dar au copiat în principal Japonia. După fondarea Republicii Populare Chineze, învățământul superior din China a transplatat modelul Uniunii Sovietice de atunci, naționalizând toate instituțiile. Începând cu 1978, China a început să studieze avantajele restructurării universităților din perspectivă globală. Vezi mai pe larg la Manhong Lai, Leslie N K Lo, “The Changing Work Lives of Academics: The Experience of a Regional University in the Chinese Mainland”, în *Higher Education Policy*, nr. 20, 2007, pp. 145–167, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v20/n2/full/8300148a.html> (accesat la 2.12.2011).

²⁷ Shengrong Chen, „The Features and Trends of University Development in Australia and China”, în *Higher Education Policy*, nr. 20, 2007, pp.207-216, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v20/n2/full/8300147a.html> (accesat la 2.12.2011).

²⁸ Amy Liu, Robert A.Rhoads, Yilin Wang, „Chinese University Students’ Views on Globalization: Exploring Conceptions of Citizenship” în *Chung Cheng Educational Studies*, nr. 6(1), 2007, p. 99, disponibil online la <http://www.globalhighered.com/articles/Globalization%20in%20China.pdf> (accesat la 30.11.2011).

²⁹ Gu Mingyuan, directorul Institutului de Educație din China, a folosit cuvintele „salt” și „minune” pentru descrierea parcursului de dezvoltare a învățământului în anii reformei. Wang Dinghua, responsabil de la Ministerul Învățământului a arătat că în China s-a îndeplinit în mai puțin de 30 de ani obiectivul de generalizare a învățământului obligatoriu, pe când Statele Unite, Japonia și alte țări dezvoltate l-au realizat într-o sută de ani. Vezi Ministry of Education, „National Education Development Statistical Bulletin 2006”, disponibil online la http://www.moe.edu.cn/edoas/website18/info_29052.htm (accesat la 28.11.2011).

³⁰ Philip G. Altbach vorbește pe larg despre disponibilitatea Chinei de a încheia parteneriate în domeniul învățământului superior cu țări din Europa sau USA, atăgând atenția asupra profitabilității asupra acestor parteneriate. Vezi pe larg în studiul „Chinese Higher Education in a Open-Door Era”, în *International Higher Education*, no. 45-2006, accesibil on-line la http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/Number45/Number45.htm, accesat la 3.12.2011; Amănunte semnificative și la H. M. Levin, & Z. Xu, „Issues in the expansion of higher education in the People's Republic of China” în H. Lauder, P. Brown, J. Dillabough, A. H. Halsey (Eds.), *Education, globalization, and social change*, New York, Oxford University Press, pp. 909-925, 2006.

măsuri de reformă ca politici strategice, precum *Project 211*³¹ și *Project 985*³² pentru a concentra resursele de stat pentru câteva dintre universitățile naționale selectate pentru a face față competitivității globale.³³

Deși exercită în continuare un *macro-control*, guvernul chinez a încercat să diversifice furnizarea de educație performantă și prin **componenta de finanțare**,³⁴ pentru a permite creșterea durabilă a învățământului, **diversificarea canalelor de finanțare** este considerată ca fiind una dintre modalitățile posibile pentru a atinge un astfel de obiectiv și a constatat în:

⇒ proliferarea instituțiilor de învățământ superior privat (*minban*) care astăzi înrolează aproximativ 20% din nr. total al studenților; apariția acestor noi furnizori de educație a contribuit la transformarea rolului statului de la *unic furnizor* la facilitator, factor și autoritate de reglementare a serviciilor de învățământ;³⁵

⇒ descentralizarea prin transferul a 90% din control către autoritățile locale și actorii non-guvernamentali;³⁶

⇒ împărțirea costurilor educației între stat-părinți-studenți;³⁷

³¹ National Planning Commission, „The General Achievements of Project 211 and the Ninth Five-Year Plan (2004)”, 2005, disponibil online la <http://www.moe.edu.cn/edoas/en/>, accesat la 2.12.2011. Vezi date extinse despre *Project 211* în *Anexa II.1*.

³² F. Huang, „Qualitative enhancement and quantitative growth: changes and trends of China's higher education”, *High Education Policy*, nr.18, 2005, pp.117-130, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v18/n2/abs/8300076a.html> (accesat la 2.12.2011); Ministry of Education and Ministry of Finance, „Suggestions on Continuously Implementing the Items of Project 985”, 2005, Beijing, la Ka Ho Mok, Ying Chan, „International Benchmarking with the Best Universities: Policy and Practice in Mainland China and Taiwan”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, 2008, pp. 469-486, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep200821a.html> (accesat la 2.12.2011). De asemenea, amănunte semnificative și la K.L. Ngok, W.Q. Guo, „The quest for 'world class universities' in China: critical reflections”, în *The Journal of Comparative Asian Development*, nr. 6(1), 2007, pp. 21-44, sau în *Policy Futures in Education*, vol. 6, nr. 5, 2008, pp. 545-557, disponibil online la <http://www.worldwords.co.uk/pdf/validate.asp?j=pfie&vol=6&issue=5&year=2008&article=3> Ngok PFIE 6 5 web, (accesat la 2.12.2011). Date extinse despre *Project 985* vezi în *Anexa II.1*.

³³ Ka Ho Mok, Ian P. We, „Contested Concepts, Similar Practices: The Quest for the Global University”, în *Higher Education Policy*, vol. 21, 2008, pp. 429-438, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep200823a.html#bib25> (accesat 2.12.2011).

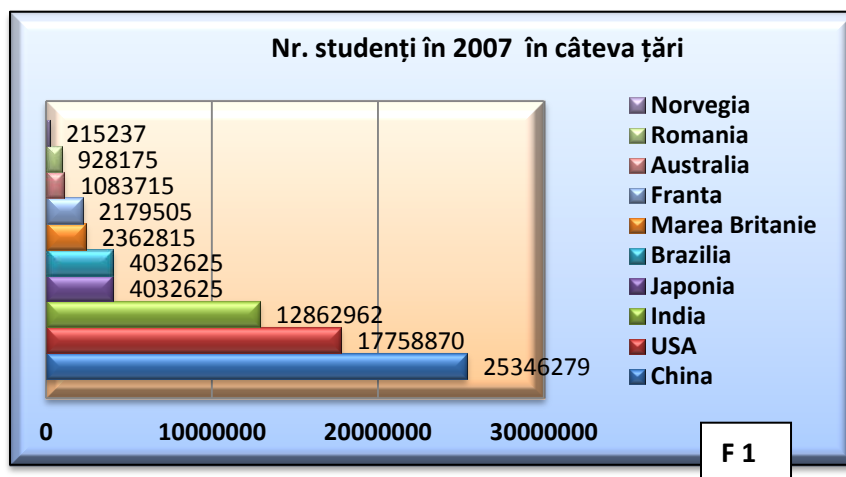
³⁴ Vezi pe larg despre acestea la Fengshou Sun, Armando Barrientos, „The Equity Challenge in China's Higher Education Finance Policy”, *Higher Education Policy*, nr. 22, 2009, 191-207, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v22/n2/full/hep200827a.html> (accesat 3.12.2011).

³⁵ Yongxiao Cheng, Yancai Zheng, „Analysis of Private Higher Education in China, în *US-China Education Review*”, vol. 2, nr. 11, 2005, pp. 18-21, disponibil online la http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/2b/5c/7a.pdf, (accesat la 2.12.2011).

³⁶ Uwe Brandenburg, Jiani Zhu, „Higher Education in China in the light of massification and demographic change”, *Arbeitspapier* Nr. 97, Oktober 2007, p. 47, disponibil online la http://www.che.de/downloads/Higher_Education_in_China_AP97.pdf, accesat la 3.12.2011); Y.Luo, „Fund shortages frustrate development of higher education”, în *China Today* report, 2004, disponibil online la <http://www.chinatoday.com.cn/Engli sh/e2004/e200406/p18.htm>, (accesat la 3.12.2011); UNESCO Institute for Statistics, „Gross enrolment rate in tertiary education”, April 2004, disponibil online la www.uis.unesco.org/TEMPLATE/html/HTMLTables/education/ger_tertiary.html); UNESCO Institute for Statistics, „Percentage distribution of public expenditure on education by level of education”, April 2004, disponibil online la www.uis.unesco.org/ev.php?ID=5045_201&ID2=DO_TOPIC, (accesat la 8.12.2011);

⇒ fuziunea a sute de instituții de educație pentru eficientizarea managementului administrativ-financiar la nivel local;

⇒ noua politică de admitere, care a sporit numărul studenților admiși, parțial contributory la propria educație; astfel, între 1999-2008, au fost admiși peste 40 milioane de studenți (6 milioane de studenți în 2008, de 4 ori mai mulți decât în urmă cu 10 ani);³⁸

⇒ începând cu anul 1986 a fost implementat un sistem de împrumuturi pentru studenți care au facilitat auto-finanțarea studenților pentru plata taxelor.³⁹

În toată această perioadă, eforturile Chinei au fost impresionante: o

combinație de infuzii de fonduri semnificative către universități, transplantarea normelor occidentale de organizare academică și management instituțional până la deschiderea de filiale ale unor vestite universități occidentale.⁴⁰ Astfel se face că în anul 2009: totalul național de studenți depășise 29.790.000, ceea ce înseamnă că astăzi China are cel mai mare număr de stagiați, absolvenți și studenți din lume, în creștere semnificativă față de 2007 (vezi *Figura F1*);

³⁷ China's Ministry of Education "Consolidation of Universities since 1990 in China" (2006), disponibil online la <http://www.moe.edu.cn/edoas/website18/level3.jsp?tablename=621&infoid=19558>. (accesat la 3 mai 2010); „Education Expenses of 123 Universities in China” (2006), disponibil online la http://www.cutech.edu.cn/cn/dxph/qt/2006/04/117_9971248304994.html (accesat la 3.12.2011).

³⁸ Rosemary Deem, Ka Ho Mok, Lisa Lucas, „Transforming Higher Education in Whose Image? Exploring the Concept of the 'World-Class' University in Europe and Asia”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, 2008, pp. 83-97, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hejournal/v21/n1/full/8300172a.html> (accesat la 2.12.2011).

³⁹ Programul de împrumut a început în 1986. Există trei tipuri de programe de creditare pentru studenți în China: Credite General Comerciale Student Scheme (GCSL), împrumuturile guvernamentale subvenționate Student Scheme (GSSL), și împrumuturi subvenționate de Guvern pentru Studenții Rezidenți (SRL), cf. Hong Shen, „Access to Higher Education through Student Loans: The Choice of Needy Students in China. Results from the National Survey of 70,000 students in China”, 2008, disponibil online la http://www.unescobkk.org/file_admin/user_upload/apeid/workshops/ma_cao08/papers/2-d-1.pdf, accesat la 2.12.2011) și „The International Comparative Higher Education and Finance Project, Country profile (China)”, updated by Jye Wang, p. 3, July 2009, disponibil online la http://gse.buffalo.edu/org/inthigheredfinance/files/Country_Profiles/Asia/China.pdf, (accesat la 2.12.2011). Vezi și R. Gou, „Explore on China's High Education Equality from Admission to Urban and Rural Students”, în *Research on Education Development*, (5A), pp. 29-31, 2006; S. Li, C. Luo, „Recalculating China's Urban and Rural Income Inequality”, în *Journal of Peking University*, 2, 2007, pp.111-120; J. Whalley, W. Zhou, „Technology Upgrading and China's Growth Strategy to 2020”, The Centre for International Governance Innovation (CIGI) Working Paper No. 21, March 2007, Waterloo, Ontario; China Education Press, „The 11th 5-year Plan in China's Education” (2007), accesibil online la http://www.edu.cn/zong_he_429/20070530/t20070530_235363.shtml.

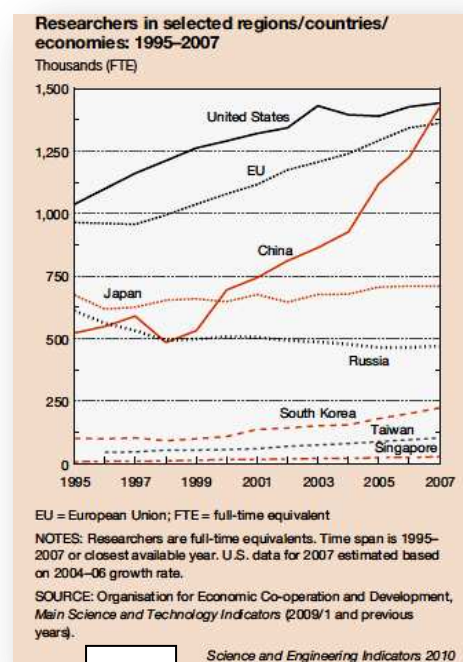
⁴⁰ Philip Altbach, „The Asian Higher Education Century?”, în *International Higher Education*, no. 59, 2010, pp. 3-6, accesibil on-line la http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/ihe_pdf/ihe59.pdf (accesat la 1.12.2011)

existau 2305 instituții de învățământ superior, incluzând 1090 universități și colegii și 1215 de instituții în învățământul profesional terțiar; existau 413 institutele naționale de învățământ superior pentru adulți, și numărul de participanți era de 5.414.000 de persoane; numărul de studenți înscriși în toate tipurile de educație non-academică (life long learning) a fost de 2.894.600 și 5.317.000 stagiați în diferite domenii.

Punând în aplicare politicile privind asocierea guvernamentală cu organizații non-guvernamentale, sinergii bilaterale și multilaterale, strategii echilibrate, accent pe valorificarea practică, guvernul chinez a dat un impuls *cooperării internaționale educaționale* și de schimb pentru dezvoltarea educației în toate aspectele, în mai multe domenii și la un nivel ridicat.⁴¹

În prezent există patru mari modele internaționale de colaborare: (i) campusuri independente înființate de către universități europene și americane; (ii) institute în comun (notabile sunt Institutele Confucius); (iii) programele cu dublă specializare internaționale; (iv) proiecte comune.

Este evident că suntem martorii creării unei noi hărți geografice a științei și obligatoriu trebuie să ne îndreptăm atenția spre o creștere uimitoare și impactul global al *cercetării și inovării* în China. Creșterea explozivă a Chinei în producția de cercetare⁴² a făcut ca ea să depășească Japonia, Marea Britanie și Germania în 2006, astăzi China fiind pe locul 2 în lume la numărul de cercetători (vezi *Figura F2*) și la producția articolelor de cercetare publicate în reviste internaționale în domeniul științelor exacte și celor sociale.⁴³ În ultimii cinci ani China a produs apr. 400.000 lucrări în toate domeniile științei, reprezentând 8,5% din volumul la scară globală.

F 2

Science and Engineering Indicators 2010

⁴¹ Au fost stabilite astfel relații de cooperare educațională cu 184 de țări și regiuni, încheindu-se acorduri pentru recunoașterea internațională a calificărilor și de grade cu 28 de țări și regiuni. The State Council of China, "The 11th 5-year Plan Outline for National Education Development" (2007), accesibil online la http://news.xinhuanet.com/edu/2007-05/24/content_6143354.htm (accesat la 2.12.2011); Yao Li, John Whalley, Shunming Zhang, Xiliang Zhao, "The higher educational transformation of China and its global implications", NBER Working Paper No. 13849, martie 2008, disponibil online la <http://www.nber.org/papers/w13849> (accesat la 2.12.2011).

⁴² Consiliul de Stat susține că China va impulsiona C&D de investiții la 2% din produsul intern brut în 2010 și 2,5% până în 2020, cf. C. C. Fan, "China's Eleventh Five-Year Plan (2006-2010): From 'Getting Rich First' to 'Common Prosperity'", în *Eurasian Geography and Economics*, 47(6), 2006, pp.708-723.

⁴³ David A. Pendlebury, "Research Performance Measures and the Rise of Asia?", în *International Higher Education*, no. 59, 2010, pp. 7-9, http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/ihe_pdf/ihe59.pdf (accesat la 3.12.2011).

Creșterea investițiilor sale de cercetare a avut un efect măsurabil asupra balanței de investiții de cercetare și de creștere la nivel global.⁴⁴

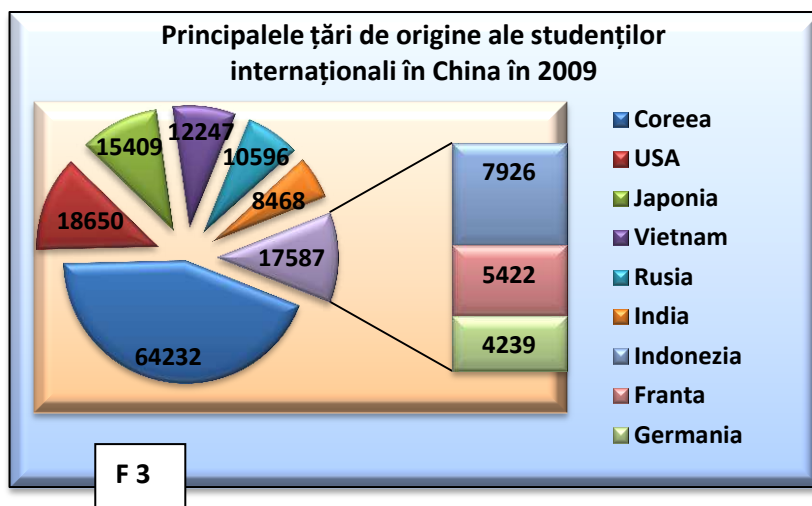
Ca și alte multe țări, China a creat o serie de parcuri științifice și tehnologice, combinând educația, cercetarea, și tehnologia industrială. Cel mai renumit este Zhongguancun Science and Technology Zone, considerat a fi *China's Silicon Valley*. Remodelarea relației stat-universitate are cel mai mare impact asupra cercetării chineze și aceasta este vizibil la nivel de politici, programe, fonduri dar și rezultate ale cercetării.⁴⁵

Mobilitatea studenților, cercetătorilor și chiar a cadrelor didactice reprezintă un punct forte pe agenda internaționalizării învățământului superior chinez.⁴⁶

În 2009, China a primit 238.184 studenți din 190 de țări și regiuni (vezi *Figura F3*), o creștere de 6,57 % față de anul anterior. La fel, studenții chinezi care pleacă să învețe în

străinătate sunt mult mai numeroși decât cei din alte țări, și vor continua să domine piața studentescă mondială în deceniile următoare.⁴⁷

Se estimează că peste 350.000 de studenți chinezi studiază anul acesta în universități străine, și se așteaptă ca numărul lor să

⁴⁴ M. Schaaper, „Measuring China's innovation system: National specificities and international comparisons”, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2009/1, OECD Publishing, disponibil online la <http://www.oecd.org/dataoecd/15/55/42003188.pdf> (accesat la 1.12.2011).

⁴⁵ Kathrin Mohrman, „World-Class Universities and Chinese Higher Education Reform”, în *International Higher Education*, no.35, 2005, pp. 22-23, disponibil online la http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/News39_text013.htm (accesat 2.12.2011); Ngok Kinglun, Guo Weiqing, „The Quest for World Class Universities in China: critical reflections”, în *Policy Futures in Education*, nr. 6(5), 2008, pp. 545-557, disponibil online la <http://dx.doi.org/10.2304/pfie.2008.6.5.545> (accesat 2.12.2011).

⁴⁶ Un exemplu poate fi cooperarea bilaterală UE-China la nivel de schimburi de studenți, cercetare științifică, schimb reciproc de delegații, conferințe, programe de cercetare bilaterală; numai în 2006 existau în derulare 466 proiecte finanțate de UE, din care 16,7 % (79) strict legate de educație, în care din Europa sunt implicate 85 instituții iar din China 24. Cf. Jonathan Adams, Christopher King, Nan Ma, „Global Research Report - China, research and collaboration in the new geography of science”, Thomson Reuters, nov. 2009, disponibil online la <http://science.thomsonreuters.com.cn/media/grrchinanov09.pdf> (accesat la 4.12.2011).

⁴⁷ Litao Zhao, Sixin Sheng, „China's „Great Leap” in Higher Education”, *EAI Background Brief*, no. 394, 24 July 2008, disponibil online la <http://www.eai.nus.edu.sg/BB394.pdf> (accesat la 1.12.2011); M. Schaaper, „Measuring China's innovation system: National specificities and international comparisons”, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2009/1, OECD Publishing, disponibil online la <http://www.oecd.org/dataoecd/15/55/42003188.pdf> (accesat 3.12.2011).

depășească 645.000 în următorii 20 de ani.⁴⁸ Aceștia sunt sprijiniți prin diferite măsuri spre a se reîntoarce în China într-un aflux/reflux de *capital transnațional* și aceasta numai pe fundalul politicilor de recrutare a specialiștilor și cercetătorilor internaționali.

Wang susține că cele patru elemente de schimbare care sunt esențiale pentru viitorul învățământului superior chinez sunt: masificarea, internaționalizarea (mai ales intrarea universităților în topuri) re-organizarea curriculum-ului, și eficientizarea managementului instituțional, și de asigurare a calității.⁴⁹ Cu toate acestea, **China nu poate oferi numai exemple bune, ci chiar soluții bune**. Rămânând țara care va avea cel mai mare impact pe piața exportului de educație, în efortul său concertat de a deveni, cu șanse reale, o națiune competitivă la nivel global, China rămâne marele miracol al contemporaneității.

II.2.2. Japonia: lecția performanței

Ca și în alte țări din lume, managementul universitar japonez este din ce în ce mai chemat să țină seama de capacitatea sa de a crea piețe de nișă într-un dialog global în sistemul capitalist și să

ofere
competențe
pentru
următoarea
generație a forței
de muncă în
societatea
bazată pe cunoaștere.

Dintr-o perspectivă istorică, internaționalizarea învățământului superior japonez poate fi împărțită în 4 mari etape istorice (vezi *Figura F 4*). Din 1971, universitățile japoneze se află

⁴⁸ Vezi Bin Wu, Zongnian Yheng, „Expansion of Higher Education in China: challenges and implications”, Briefing Series-issue 36, China Policy Institute-The University of Nottingham, accesibil on-line la <http://www.nottingham.ac.uk/cpi/documents/briefings/briefing-36-china-higher-educationexpansion.pdf> (accesat 3.12.2011); C. Li, „Coming home to teach: status and mobility of returnees in China's higher education”, în C. Li (ed.) *Bridging Minds across the Pacific: US-China Educational Exchanges, 1978–2003*, Lanham, MD, Lexington Books, pp. 69–110, 2005; S.Y. Sun, „Intertwining of academia and officialdom and university autonomy: experience from Tsinghua university in China”, în *Higher Education Policy*, nr. 20(2), 2007, pp. 121-144 disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v20/n2/full/8300149a.html> (accesat 1.12.2011); vezi și Zhang YueYing, „International Student Enrollments Exceeded 230,000 in 2009”, cf. <http://www.moe.gov.cn/edoas/en/level3.jsp?tablename=1245221141523299&infoid=1270004328109676&title=International%20Student%20Enrollments%20Exceeded%20230,000%20in%202009> (accesat 2.12. 2011).

⁴⁹ Y.Wang, „China's Higher Education on a Overpass of 4 Fold Enrollment Expansion”, World University Network Seminar Series on *Universities and Ideas*, 2007, disponibil online la <http://recordings.wun.ac.uk/id/2007/id20070430/index.html> (accesat la 27.11.2011).

perpetuu în încercarea de a atinge *performanța și excelența*⁵⁰ pe diferite paliere: (actul de predare-învățare, cercetare) și *diversitatea concurențială*.⁵¹

Încă de la înființarea sistemului modern de învățământ superior în sec. XIX, universitățile japoneze au fost stratificate în funcție de statutul lor, istoria, reputația și alți factori. Au fost 7 universități imperiale care au fost tratate ca *instituții de elită* de către guvern, până în 1949, însă astăzi tot acestea, împreună cu alte câteva private sunt considerate *universități de cercetare de top*. Astăzi sistemul japonez este considerat în etapa *post-masificare* sau *universală*, succedentă celei de tranziție de la elită spre masificare.⁵²

Astfel, Japonia nu este imună la impactul neo-liberalismului, managerialismului, raționalizării economice, cele trei ideologii majore care stau la baza valului de reforme din sectorul public și la re-inventarea proiectelor guvernamental-academice din întreaga lume. Cu intenția de a face sistemul universitar mai receptiv și mai flexibil la presiunile intense generate de impactul uriaș al globalizării, guvernul japonez a transformat universitățile de stat în corporații naționale (2004)⁵³, reformă marcată de trei aspecte majore: **creșterea competitivității în cercetare, responsabilizare sporită în context concurențial** și un **management funcțional eficientizat** al universităților naționale.⁵⁴ (vezi Anexa III.2.)

⁵⁰ F. Kitagawa, J. Oba, „Managing differentiation of higher education system in Japan: connecting excellence and diversity”, în *The International Journal of Higher Education and Educational Planning*, vol. 59, no. 4, 2010, pp. 507-524, disponibil online la <http://www.springerlink.com/content/p1016017w7r73336/> (accesat 26.11.2011).

⁵¹ Ceea ce este distinctiv în sistemul de învățământ superior japonez este coexistența a trei sectoare cu statut juridic diferit: național, privat și public local. Vezi o schemă a sistemului japonez de învățământ în Anexa III.1.

⁵² P. D. Baker, „Mass higher education and the super research University”, în *International Higher Education*, nr. 49, 2007, pp. 9-10, disponibil online la http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/ihe_pdf/ihe49.pdf (accesat la 28.11.2011); R. Doz, „Structural analysis of Universities competitive environment for teaching and research”, în *RIETI Policy Discussion Paper*, Series 07-P-003, 2007, disponibil online la <http://www.rieti9.go.jp/ip/publications/pdp/07p003.pdf> (accesat la 28.11.2011); C. Chaminade, J. Vang, „Upgrading in Asian clusters: Rethinking the importance of interactive-learning”, în *Science, Technology and Society*, 13 (1), 2008, pp. 61-94; OECD Thematic Review of Tertiary Education, „Country Background Report for Japan”, Tokyo, 2006, disponibil online la www.oecd.org/edu/tertiary/review (accesat la 3.12.2011); Howard Newby, Thomas Weko, David Breneman, Thomas Johanneson and Peter Maassen, „OECD Thematic Review of Tertiary Education, a project conducted between 2004 and 2008. Japan”, disponibil online la www.oecd.org/edu/tertiary/review (accesat la 3.12.2011).

⁵³ J. Oba, „Incorporation of National Universities in Japan and its Impact upon Institutional Governance”, RIHE, Hiroshima, 2006, disponibil online la <http://home.hiroshima-u.ac.jp/oba/index-e.html> sau în *Asia Pacific Journal of Education*, vol. 27, issue 3, November 2007, pp. 291-304, accesibil la <http://www.informaworld.com/smpp/ftinterface~content=a783587706~fulltext=713240928~frm=content> (accesate la 29.11.2011); J. S. Eades, R. Goodman, Y. Hada (eds.), „The ‘Big Bang’ in Japanese Universities: The 2004 Reforms and the Dynamics of Change”, Melbourne, TransPacific Press., 2005.

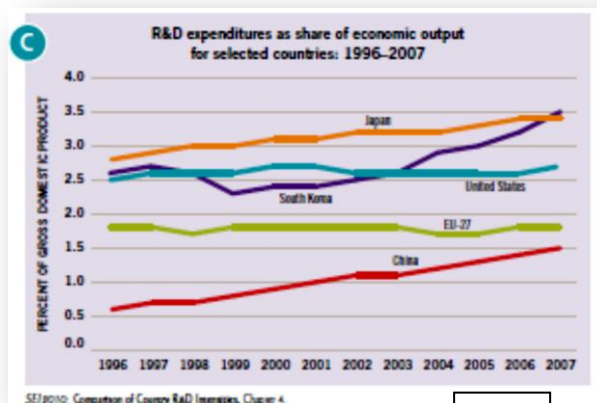
⁵⁴ D. Frank și J. Gabler, „Reconstructing the University: Global Changes in the Academic Core over the 20th Century”, Stanford, CA: Stanford University Press., 2007; K. Mohrman, W. H. Ma și D. Baker, „The research university in transition: The emerging global model”, în *Higher Education Policy*, vol. 21(1), 2008, pp. 5-27, disponibil online la <http://spa.asu.edu/mohrman/RU%20in%20transition%20KM%20WHM%20DPB.pdf> (accesat 28.11.2011); N.P. Stromquist, M. Gil-Anton, C. Colatrella, R.O. Mabokela și C. Smolentseva, „The academic profession in the globalization age: key trends, challenges and possibilities”, în P. G. Altbach, P. M. Peterson (eds.) *Higher Education in the New Century: Global Challenges and Innovative Ideas*, Rotterdam, Sense Publishers, 2007, o variantă

În 2008 existau în Japonia 589 universități particulare, 86 naționale și 90 publice locale (municipale și prefecturale). Diferențierea funcțională a universităților japoneze (cercetare de clasă mondială și centre de educație, dezvoltarea de profesioniști cu înaltă calificare, dezvoltarea de profesioniști în diverse domenii, arte libere, educație și cercetare în domenii specifice disciplinare, centre de *lifelong learning*, centre de *service to society*) a servit la consolidarea concurenței și competitivității strategice între universități prin crearea unui mecanism pentru alocarea diferențiată a fondurilor. Per total, Japonia se distinge la nivel global prin alocarea a 3,7% din PIB pentru cercetarea academică, mai mult decât oricare altă economie a lumii. (vezi *Figura F5*).⁵⁵

Recent, sistemul de cercetare japonez a fost supus unei reforme pe scară largă (schimbări în rolul ministerelor cheie, modificări ale structurilor decizionale) care a condus la efecte majore în ceea ce privește concurența și mecanismele de evaluare inter-universități⁵⁶ (vezi *Anexa III.3*).

Consolidarea proceselor de *izomorfism instituțional* accentuează diferențele existente între universitățile cu rezultate în cercetare și celelalte.

Alocarea resurselor este astfel efectul imediat și se pare că în sistemul japonez, *câștigătorul ia totul*. Pentru o bună gestionare a diversității sistemului japonez, literatura de specialitate consideră că ar trebui să fie create la nivel instituțional mecanisme de mediere care să gestioneze diversificarea resurselor de finanțare pe mai multe canale (vezi *Anexa III.4*). Pentru a înțelege schimbările radicale din universitățile japoneze trebuie să se aibă în vedere trei fapte esențiale: factorul demografic ca un motor în spatele schimbărilor, unitatea politică în

F 5

disponibilă online la http://portal.unesco.org/education/en/file54189/11889189095Molly_Lee_discussant.pdf/Molly_Lee_discuss_ant.pdf (accesat la 29.11.2011); R. Deem, K. H. Mok, și L. Lucas, „Transforming higher education in whose image? Exploring the concept of the 'world-class' university in Europe and Asia”, în *Higher Education Policy*, vol. 21(1), 2008, pp. 83–97, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n1/full/8300179a.html>, (accesat la 28.11.2011).

⁵⁵ I. P. Wei, „Globalisation: past, present and future”, Report for The Observatory on Borderless Higher Education, 2007, disponibil online la http://www.obhe.ac.uk/products/reports/ftp/2007-09-01_2.pdf (accesat la 29.11.2011).

⁵⁶ F. Kitagawa, „Mass Higher Education and Japanese Elite Universities”, în Tapper, T. (ed.), *Structuring Mass Higher Education: The Role of Elite Institutions*, Taylor and Francis Osaka University Grant-in-Aid for Scientific Research Project, „Developing Evaluation Criteria to Assess the Internationalization of Universities. Final report”, March 31, 2006, disponibil online la <http://www.gcn-osaka.jp/project/finalreport/1/1-3e.pdf> și Japonia exclusiv la <http://www.gcn-osaka.jp/project/finalreport/2/2-4e.pdf> (accesate la 30.11.2011).

curs de desfășurare la o reorganizare a structurii managementului universitar și necesitatea de a îmbunătăți și de a facilita legătura dintre universitate și mediul economic.⁵⁷

Într-o perspectivă mai largă, putem adăuga provocările induse de concurența globală cu efect direct asupra mobilităților studenților (în anul 2009 existau 132,720 studenți internaționali în Japonia, cu 7,2% mai mulți decât în anul precedent (pentru detalii despre mobilitățile studențești din Japonia, vezi *Anexa III.5.*).

În această perspectivă, putem spune că învățământul academic japonez este de *exceelență*, întrucât este subsumat unei combinații a dinamicii interne și externe, combinație ale cărei caracteristici sunt următoarele:

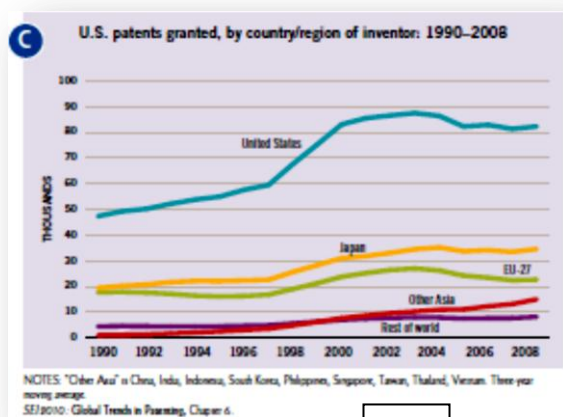
- ⇒ context național marcat de politicile publice susținute dintre presiunile bugetare și liberalizare grefate pe noile situații demografice;
- ⇒ noul context mondial al fluxurilor transfrontaliere de studenți și al concurenței internaționale în materie de cercetare (recrutarea și păstrarea cercetătorilor de mare impact, în mediul academic și în firmele bazate pe cercetare); în anul 2008 statul japonez deja alocase pentru sporirea numărului de mobilități academice peste 446 mil. \$,⁵⁸
- ⇒ sporirea parteneriatelor cu mediul de afaceri, industrie și marile corporații;⁵⁹
- ⇒ internaționalizarea curriculumului universitar prin creșterea numărului de programe de studiu în limba engleză, deși majoritatea studenților „importați” provin din mediul asiatic (aprox. 92%);⁶⁰
- ⇒ promovarea mobilității de programe transfrontaliere și instituții (vezi *Anexa III.6.*); începând cu anii '80, multe universități private japoneze au început să-și dezvolte sucursale și campusuri stabile în țări străine (în special în țările vorbitoare de limba engleză - SUA, Marea Britanie, Canada, Australia, Noua Zeelandă, Danemarca și Țările de Jos);

⁵⁷ R.W. Kneller, „The beginning of university entrepreneurship in Japan: TLOs and bioventures lead the way”, în *Journal of Technology Transfer*, nr. 32(4), 2007, pp. 435-456; MEXT, „White paper on Science and Technology”, 2006, disponibil online la <http://www.MEXT.go.jp/english/news/2007/03/07022214.htm> (accesat la 30.11.2011); F. Kitagawa, L. Woolgar, „Regionalisation of Innovation Policies and New University-Industry Links in Japan”, în *Prometheus*, Special Issue on Advances in Japanese Innovation, nr. 26(1), 2008, pp. 55-67; M. Kondo, „University-Industry Partnerships in Japan”, 2006, disponibil online la www.nistep.go.jp/IC/ic060110/pdf/5-2.pdf (accesat la 29.11.2011).

⁵⁸ H.Tabuchi, „International Aspects of Higher Education in Japan” (2009), disponibil online la http://japon.campusfrance.org/IMG/pdf/tabuchi_site.pdf (accesat la 30.11.2011).

⁵⁹ M. Kondo, „University-Industry Partnerships in Japan”, 2006, disponibil online la www.nistep.go.jp/IC/ic060110/pdf/5-2.pdf (accesat la 29.11.2011); K. Motohashi, „University-industry collaborations in Japan: The role of new Technology-based firms in transforming the National Innovation System”, în *Research Policy*, nr. 34 (5), 2005, pp. 583-594.

⁶⁰ Jie Zhang, „Response of Chinese Higher Education and SJTU to Globalization: An Overview”, în Luc E. Weber, James J. Duderstadt (ed.), *op.cit.*, pp. 119-128; S. Goldfinch, „Rituals of reform, policy transfer, and national university corporation reforms in Japan”, în *Governance: an International Journal of Policy, Administration and Institutions*, nr. 19(4), 2006, pp. 585-604.

F 6

⇒ stabilirea și nominalizarea unor universități ca "centre de excelență în secolul 21", prin vestitul program COE21 (vezi *Anexa III.7.*);⁶¹

⇒ restructurarea politicii de cercetare și inovații tehnologice ce are ca punct de plecare creșterea numărului absolvenților de doctorate în străinătate, a numărului publicațiilor științifice în revistele internaționale și a invențiilor patentate la nivel

internațional. (la nivelul anului 2008, Japonia se afla pe locul al doilea, vezi *Figura F 6*; alte date vezi în *Anexa III.8.*).

O problemă cu care se va confrunta Japonia însă, este gradul de îmbătrânire a populației și scăderea sistematică a populației tinere; de aceea deja se alcătuiesc planuri strategice pentru atragerea de studenți internaționali și sisteme integrate de life long-learning.

Dar o dovadă de necontestat a *excelenței și performanței* mediului academic japonez este faptul că, proporțional cu numărul de instituții academice în raport cu celelalte mari țări ale lumii, Japonia a reușit să se claseze pe un loc fruntaș în topurile internaționale de specialitate.

⁶¹ Vezi amănunte despre acest program la <http://www.misasa.okayama-u.ac.jp/COE/coe.html>.

LISTA FIGURILOR

- ➔ **Figura F 1** – Nr. de studenți în câteva țări la nivelul anului 2007 (sursa: OECD, *Tertiary Education for the Knowledge Society*, 2008, disponibil online la <http://www.oecd.org/document/35/0,3343,en264939263238360212831111,00.html>).
- ➔ **Figura F 2** – Dinamica nr. de cercetători la nivelul unor regiuni/țări în perioada 1995-2007 (sursa: OECD, *Main Science and Technology indicators*, 2009, în *Globalization of Science and Engineering Research*, 2010, <http://www.nsf.gov/statistics/indicators/>).
- ➔ **Figura F 3** – Principalele țări de origine ale studenților internaționali în China (sursa: <http://www.moe.edu.cn/edoas/en/>);
- ➔ **Figura F 4** – Etapele istorice ale internaționalizării învățământului superior japonez (sursa: R. Deem, K. H. Mok, și L. Lucas, *Transforming higher education in whose image? Exploring the concept of the 'world-class' university in Europe and Asia*, în *Higher Education Policy*, vol. 21(1), 2008, pp. 83–97, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n1/full/8300179a.html>).
- ➔ **Figura F 5** – Dinamica cheltuielilor de C&D ca pondere din producția economică pentru câteva țări în perioada 1996-2007 (sursa: *Globalization of Science and Engineering Research*, 2010, <http://www.nsf.gov/statistics/indicators/>).
- ➔ **Figura F 6** – Dinamica brevetelor de invenție acordate după țară/regiuni în perioada 1990-2008 (sursa: *Globalization of Science and Engineering Research*, 2010, <http://www.nsf.gov/statistics/indicators/>).

BIBLIOGRAFIE

I. CĂRTI

1. Andreescu, Liviu, „Libertatea academică între teorie și politicile universitare”, Iași, Ed. Institutul European, 2010, 240 p.
2. Charles, C. și J. Verger, „Istoria universităților”, trad. de Camelia Secăreanu, Iași, Institutul European, 2001, 160 p.
3. Eades, J. S., Goodman, R., Hada, Y. (eds.), „The ‘Big Bang’ in Japanese Universities: The 2004 Reforms and the Dynamics of Change”, Melbourne, TransPacific Press., 2005
4. Frank D. și Gabler J., „Reconstructing the University: Global Changes in the Academic Core over the 20th Century”, Stanford, CA: Stanford University Press., 2007.
5. Marga, Andrei, „Diagnoze. Articole și eseuri” Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2008, 552 p.
6. Stănescu, Vasile, „Globalizarea. Spre o nouă treaptă de civilizație...”, Cluj-Napoca, Ed. Eikon, 2009, 487 p.
7. Voiculescu, Florea, „Educația în economia de piață”, Iași, Ed. Institutul European, 2008, 424 p.

II. STUDII ȘI ARTICOLE

1. ***, „Rethinking the role of higher education”, în *Higher Education: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, GUNI held its 4th International Barcelona Conference on Higher Education, disponibil online la <http://www.guni-rmies.net/news/detail.php?id=1196> (accesat la 16.10.2011).

2. Altbach, Philip G., „Chinese Higher Education in a Open-Door Era”, în *International Higher Education*, no. 45-2006, disponibil online la <http://www.bc.edu/bcorg/avp/soe/cihe/newsletter/Number45/Number45.htm>, (accesat la 3.11.2011).
3. Altbach, Philip G., „The Asian Higher Education Century?”, în *International Higher Education*, no. 59, 2010, pp. 3-6, disponibil la <http://www.bc.edu/bcorg/avp/soe/cihe/newsletter/ihepdf/ihe59.pdf> (accesat la 1.10.2011).
4. Altbach, Philip G., „The complex roles of universities in the period of globalization”, în *Higher Education in the World 3: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, Palgrave MacMillan, 2010, pp. 5-14, disponibil online la <http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8111/1/altbach.pdf> (accesat la 16.11.2011).
5. Baker, D., „Mass Higher Education and the Super Research University: A Symbiotic Relationship”, în *International Higher Education*, nr. 49, 2007, pp. 9–10, disponibil online la http://www.bc.edu/bcorg/avp/soe/cihe/newsletter/Number49/p9_Baker.htm (accesat la 19.10.2011).
6. Bawden, Richard, „The educative purpose of higher education for human and social development in the context of globalization”, în *Higher Education in the World 3: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, Palgrave MacMillan, 2010, pp. 65-73, disponibil online la <http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8112/1/bawden.pdf> (accesat la 17.10.2011).
7. Bon, Alejandra, „Contributions of a human development approach to re-visioning the quality of universities”, disponibil la <http://www.guni-rmies.net/news/detail.php?id=1477>, (accesat la 17.10.2011).
8. Brandenburg, Uwe, Zhu, Jiani, „Higher Education in China in the light of massification and demographic change”, Arbeitspapier Nr. 97, p. 47, Oktober 2007, disponibil online la http://www.che.de/downloads/Higher_Education_in_China_AP97.pdf (accesat la 3.11.2011).
9. Brătianu, C., „The learning paradox and the university”, în *Journal of Applied Quantitative Methods*, Vol. 2, No. 4, pp. 375-386. Cluj-Napoca, Cluj University Press.
10. Deem, R., K Mok. H., și Lucas L., „Transforming higher education in whose image? Exploring the concept of the 'world-class' university in Europe and Asia”, în *Higher Education Policy*, vol. 21(1), 2008, pp. 83–97, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n1/full/8300179a.html>, (accesat la 28.10.2011).
11. Deem, Rosemary, „Producing and Re/producing the Global University in the 21st Century: Researcher Perspectives and Policy Consequences”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, 2008, pp. 439-456, disponibil online la http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep_200818a.html (accesat la 22.11.2011).
12. Douglass, John Aubrey, „A Look into a Possible Future: A Global Scenario for Higher Education Systems”, disponibil online la <http://www.guni-rmies.net/news/detail.php?id=1141> (accesat la 16.11.2011).
13. Douglass, John Aubrey, „Treading Water: What Happened to America's Higher Education Advantage?”, disponibil online la http://cshe.berkeley.edu/publications/docs/Globalizations_Muse_Ch8.pdf (accesat la 27.10.2011).
14. Doz, R., „Structural analysis of Universities competitive environment for teaching and research”, în *RIETI Policy Discussion Paper*, Series 07-P-003, 2007, disponibil online la <http://www.rieti9.go.jp/jp/publications/pdp07p003.pdf> (accesat la 28.10.2011);
15. Eckel, Peter D., „Mission Diversity and the Tension between Prestige and Effectiveness: An Overview of US Higher Education”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, pp. 175-192,

- 2008, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n2/full/hep20082a.htm> (accesat la 28.10.2011).
16. Fisher, Karin, „America Falling: Longtime Dominance in Education Erodes?”, în *The Chronicle of Higher Education*, 2010, disponibil online la <http://chronicle.com/article/America-Falling-Longtime/48683/> (accesat la 10.11.2011).
 17. Geiger, Roger L., „The Quest For 'Economic Relevance' by US Research Universities”, în *Higher Education Policy*, no. 19, 2006, pp. 411–431, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v19/n4/full/8300131a.html> (accesat la 25.10.2011).
 18. Gidley, Jennifer M., Hampson, Gary P., Wheeler, Leone, Bereded-Samuel, Elleni, „From Access to Success: An Integrated Approach to Quality Higher Education Informed by Social Inclusion Theory and Practice”, în *Higher Education Policy*, nr. 23, 2010, pp. 123-147, disponibil online la <http://www.palgravejournals.com/hep/journal/v23/n1/full/hep200924a.html> (accesat la 23.10.2011).
 19. Goldfinch, S., „Rituals of reform, policy transfer, and national university corporation reforms in Japan”, în *Governance: an International Journal of Policy, Administration and Institutions*, nr. 19(4), 2006, pp. 585-604.
 20. Guri-Rosenblit, S., Šebková, H., Teichler, U., „Massification and diversity of Higher Education Systems: Interplay of complex dimensions”, în *Higher Education Policy*, nr. 20(4), pp. 373–389, 2007, disponibil online la <http://www.palgravejournals.com/hep/journal/v20/n4/full/8300158a.html> (accesat 1.11.2011).
 21. Huang, F., „Qualitative enhancement and quantitative growth: changes and trends of China's higher education”, *High Education Policy*, nr.18, pp.117-130, 2005, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v18/n2/abs/8300076a.html> (accesat la 2.11.2011).
 22. Jones, Glen A., „Can Provincial Universities be Global Institutions? Rethinking the Institution as the Unit of Analysis in the Study of Globalization and Higher Education”, în *Higher Education Policy*, nr. 21(1), 2008, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep200817a.html> (accesat la 20.10.2011).
 23. Kinglun, Ngok, Weiqing, Guo, „The Quest for World Class Universities in China: critical reflections”, în *Policy Futures in Education*, nr. 6(5), 2008, pp. 545-557, disponibil online la <http://dx.doi.org/10.2304/pfie.2008.6.5.545> (accesat la 2.11.2011).
 24. Kitagawa F., Oba J., „Managing differentiation of higher education system in Japan: connecting excellence and diversity”, în *The International Journal of Higher Education and Educational Planning*, vol. 59, no. 4, 2010, pp. 507-524, disponibil online la <http://www.springerlink.com/content/p1016017w7r73336/> (accesat la 26.10.2011).
 25. Kitagawa, F., „Mass Higher Education and Japanese Elite Universities”, în Tapper, T. (ed.), *Structuring Mass Higher Education: The Role of Elite Institutions*, Taylor and Francis Osaka University Grant-in-Aid for Scientific Research Project, Developing Evaluation Criteria to Assess the Internationalization of Universities final report, March 31, 2006, disponibil online la <http://www.gcn-osaka.jp/project/finalreport/1/1-3e.pdf> (accesat la 30.10.2011).
 26. Kitagawa, F., Woolgar, L., „Regionalisation of Innovation Policies and New University-Industry Links in Japan”, în *Prometheus*, Special Issue on Advances in Japanese Innovation, nr. 26(1), 2008, pp. 55-67.
 27. Kneller, R.W., „The beginning of university entrepreneurship in Japan: TLOs and bioventures lead the way”, în *Journal of Technology Transfer*, nr. 32(4), 2007, pp. 435-456;

28. Kondo, M., „University-Industry Partnerships in Japan”, 2006, disponibil online la www.nistep.go.jp/IC/ic060110/pdf/5-2.pdf (accesat la 29.10.2011).
29. Lai, Manhong, Lo, Leslie N.K., „The Changing Work Lives of Academics: The Experience of a Regional University in the Chinese Mainland”, în *Higher Education Policy*, nr. 20, pp. 145–167, 2007, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v20/n2/full/8300148a.html> (accesat la 2.11.2011).
30. Langan Elise, „American higher education: the evolving vision”, în *Higher Education Policy*, no. 19, 2006, pp. 495-499, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v19/n4/full/8300137a.html> (accesat la 26.10.2011).
31. Li, Mei, Shankar, Sriram, Ki Tang, Kam, „Why does the US dominate university league tables?”, School of Economics Discussion Paper No. 391, June 2009, disponibil online la <http://www.uq.edu.au/economics/abstract/391.pdf> (accesat la 28.10.2011).
32. Li, Yao, John Whalley, Shunming Zhang, Xiliang Zhao, „The higher educational transformation of China and its global implications”, NBER Working Paper No. 13849, martie 2008, disponibil online la <http://www.nber.org/papers/w13849> (accesat la 2.11.2011).
33. Liu, Amy, Rhoads, Robert A., Wang, Yilin, „Chinese University Students' Views on Globalization: Exploring Conceptions of Citizenship” în *Chung Cheng Educational Studies*, 6 (1), 2007, p. 99, disponibil online la <http://www.globalhighered.com/articles/Globalization%20in%20China.pdf> (accesat la 30.11.2011).
34. Lobera Josep, Escrigas, Cristina, „The glocal multiversity: new roles and emerging challenges for human and social development”, disponibil online la <http://www.gunirmies.net/news/detail.php?id=1464> (accesat la 22.10.2011).
35. Marginson, S., „Dynamics of national and global competition in higher education”, în *Higher Education*, nr. 52(1), 2006, pp.1–39, disponibil online la <http://www.springerlink.com/content/j884547446455671/> (accesat la 22.11.2011).
36. Mayor-Zaragoza, Federico, „The university of the 21st century, political and social trends of globalization: Challenges for higher education”, în *Higher Education in the World 3: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, Palgrave MacMillan, 2010, pp. 20-27, disponibil online la <http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8113/1/mayorzaragoza.pdf> (accesat la 17.11.2011).
37. Mohrman, K., Ma, W. H. și Baker, D., The research university in transition: The emerging global model, în *Higher Education Policy*, vol. 21(1), 2008, pp. 5-27, disponibil online la <http://spa.asu.edu/mohrman/RU%20in%20transition%20KM%20WHM%20DPB.pdf> (accesat 28 aprilie 2010).
38. Mohrman, Kathrin, „World-Class Universities and Chinese Higher Education Reform”, în *International Higher Education*, no.35, pp. 22-23, 2005, disponibil online la http://www.bc.edu/bc_org/avp/soe/cihe/newsletter/News39/text013.htm (accesat 2 mai 2010).
39. Moja, Teboho, „Institutional challenges and implications for HEIS: transformation, mission and vision for the 21st century”, în *Higher Education in the World 3: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, Palgrave MacMillan, 2010, pp. 161-169, disponibil online la <http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8114/1/moja.pdf> (accesat la 18.11.2010).
40. Mok, Ka Ho, Chan, Ying, „International Benchmarking with the Best Universities: Policy and Practice in Mainland China and Taiwan”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, pp. 469-486, 2008, disponibil online la http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep2008_21a.html (accesat la 2.12.2011).

41. Mok, Ka Ho, We, Ian P., „Contested Concepts, Similar Practices: The Quest for the Global University”, în *Higher Education Policy*, vol. 21, 2008, pp. 429–438, accesibil la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep200823a.html#bib25> (accesat 2.11.2011).
42. Motohashi, K., „University-industry collaborations in Japan: The role of new Technology-based firms in transforming the National Innovation System”, în *Research Policy*, nr. 34 (5), 2005, pp. 583-594.
43. Nayyar, Deepak, „Globalization and markets: challenges for higher education”, în *Higher Education in the World 3: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Development*, Palgrave MacMillan, 2010, pp. 40-50, disponibil online la <http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8115/1/nayyar.pdf> (accesat 2.11.2011).
44. Ngok, K.L., Guo, W.Q., „The quest for 'world class universities' in China: critical reflections”, *The Journal of Comparative Asian Development*, nr. 6(1), pp. 21-44, 2007, sau în *Policy Futures in Education*, vol. 6, nr. 5, 2008, pp. 545-557, disponibil online la <http://www.worldwords.co.uk/pdf/validate.asp?j=pfie&vol=6&issue=5&year=2008&article=3NokPFIE65web>, (accesat la 2.11.2011).
45. Oba, J., „Incorporation of National Universities in Japan and its Impact upon Institutional Governance”, RIHE, Hiroshima, 2006, disponibil online la <http://home.hiroshima-u.ac.jp/oba/index-e.html> sau în *Asia Pacific Journal of Education*, vol. 27, issue 3, November 2007, pp. 291–304, accesibil la <http://www.informaworld.com/smpp/ftinterfac~content=a783587706~fulltext=713240928~frm=content> (accesate la 29.10.2011).
46. Pendlebury, David A., „Research Performance Measures and the Rise of Asia?”, în *International Higher Education*, no. 59, 2010, pp. 7-9, http://www.bc.edu/bcorg/avp/soe/cihe_newsletter/ihepdf/ihe59.pdf (accesat la 3.11.2011).
47. Peters, M., „Reimagining the University in the Global Era. World University Network Seminar Series *Universities and Ideas*”, 2007, disponibil online la <http://recordings.wun.ac.uk/id/2007/id20070525/index.html> (accesat la 20 aprilie 2010).
48. Puukkaand, J., Marmolejo, F., „Higher education institutions and regional mission: lessons learnt from the OECD review project”, în *Higher Education Policy*, nr. 21(2), pp. 217-245, 2008, disponibil online la http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n2/abs/hep2008_7a.html (accesat 1.12.2011).
49. Rivza, Baiba, Teichler, Ulrich, „The Changing Role of Student Mobility”, în *Higher Education Policy*, nr. 20, 2007, pp. 457-475, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v20/n4/full/8300163a.html> (accesat la 22.11.2011).
50. Romo de la Rosa, Alvaro, „Institutional Autonomy and Academic Freedom: A Perspective from the American Continent”, în *Higher Education Policy*, nr. 20, 2007, pp. 275–288, disponibil online la <http://www.palgravejournals.com/hep/journal/v20/n3/full/8300160a.html> (accesat la 1.11.2011).
51. Sadlak, J., Liu, N. C. (eds.), „The World-Class University and Ranking: Aiming Beyond Status”, Bucharest și Cluj-Napoca: CEPES/UNESCO, Presa Universitară Clujeană, 2007.
52. Schaaper, M., „Measuring China's innovation system: National specificities and international comparisons”, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2009/1, OECD Publishing, disponibil online la <http://www.oecd.org/dataoecd/15/55/42003188.pdf> (accesat la 1.11.2011).
53. Stromquist, N.P., Gil-Anton, Colatrella, M., C., Mabokela, R.O. și Smolentseva, C., „The academic profession in the globalization age: key trends, challenges and possibilities”, în P. G. Altbach, P. M. Peterson (eds.) *Higher Education in the New Century: Global Challenges and Innovative Ideas*, Rotterdam, Sense Publishers, 2007, disponibil online la

- http://portal.unesco.org/education/en/file54189/11889189095MollyLee_discussant.pdf/Molly_Lee_discussant.pdf (accesat la 29.10.2011).
54. Sun, Fengshou, Barrientos, Armando, „The Equity Challenge in China's Higher Education Finance Policy”, *Higher Education Policy*, nr. 22, 191-207, 2009, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v22/n2/full/hep200827a.html> (accesat 3.12.2011).
 55. Tabuchi, H., „International Aspects of Higher Education in Japan” (2009), disponibil online la http://japon.campusfrance.org/IMG/pdf/tabuchi_site.pdf (accesat la 30.11.2010).
 56. Teichle, Ulrich, „Changing Structures of the Higher Education Systems: The Increasing Complexity of Underlying Forces”, în *Higher Education Policy*, nr. 19, 2006, pp. 447–461, <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v19/n4/full/8300133a.html> (accesat la 22.11.2011).
 57. Vincent-Lancrin, S., „What is the Impact of Demography on Higher Education Systems? A Forward-looking Approach for OECD Countries”, în *Higher Education to 2030. Volume 1: Demography*, FR: OECD, pp. 41–93, Paris, 2009.
 58. Wang J., „China's Higher Education on a Overpass of 4 Fold Enrollment Expansion, World University Network Seminar Series on *Universities and Ideas*”, 2007, disponibil online la <http://recordings.wun.ac.uk/id/2007/id20070430/index.html> (accesat la 27.11.2011).
 59. Wang, Jye, „The International Comparative Higher Education and Finance Project, Country profile (China)”, p. 3, July 2009, disponibil online la http://gse.buffalo.edu/org/inthigheredfinance/files/Country_Profiles/Asia/China.pdf, (accesat la 2.11.2011).
 60. Wei, I. P., Globalisation: past, present and future, Report for The Observatory on Borderless Higher Education, 2007, disponibil online la http://www.obhe.ac.uk/products/reports/ftpdf/2007-09-01_2.pdf (accesat la 29.11.2011).
 61. Wildavsky, Ben, „US: Welcoming academic globalisation”, în *University World News*, 21 February 2010, disponibil online la <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20100219124330543> (accesat la 24.11.2011).
 62. Wood, Van R., „Globalization and Higher Education: Eight Common Perceptions From University Leaders”, disponibil online la <http://www.iienetwork.org/?p=Globalization>. (accesat la 18.11.2011).
 63. Yepes, César de Prado, „World Regionalization of Higher Education: Policy Proposals for International Organizations”, în *Higher Education Policy*, nr. 19, 2006, pp. 111-128, <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v19/n1/full/8300113a.html> (accesat la 22.10.2011).
 64. Zhao, Litao și Sheng, Sixin, „China's “Great Leap” in Higher Education”, *EAI Background Brief*, no. 394, 24 July 2008, disponibil online la <http://www.eai.nus.edu.sg/BB394.pdf> (accesat la 1.12.2011).

III. RAPOARTE

1. Adams, Jonathan, King, Christopher, Ma, Nan, „Global Research Report - China, research and collaboration in the new geography of science”, Thomson Reuters, 2009, disponibil online la <http://science.thomsonreuters.com.cn/media/grrchinanov09.pdf> (accesat la 4.11.2011).

2. Altbach, P. G, Reisberg L., Rumbley L. E., „Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution. A Report Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education”, UNESCO, Paris, 2009, disponibil online la <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001831/183168e.pdf> (accesat la 25.11.2011).
3. Cunningham, Alisa F., „Global Policy Fellows Program: Lessons Learned”, a report prepared by Institute for Higher Education Policy, June 2009, disponibil la [http://www.ihep.org/assets/files/publications/gl/\(Report\) Global Policy Fellows Program-Lessons Learned.pdf](http://www.ihep.org/assets/files/publications/gl/(Report) Global Policy Fellows Program-Lessons Learned.pdf) (accesat la 24.11.2011).
4. NAFSA - Association of International Educators, „An International Education Policy For U.S. Leadership, Competitiveness, and Security”, 2007, disponibil online la http://www.nafsa.org/publicpolicy.sec/unitedstatesinternational/toward_an_international/ (accesat la 28.11.2011).
5. NAFSA - Association of International Educators, „The Economic Benefits of International Education to the United States: A Statistical Analysis – 2007-2008”, 2009, disponibil online la <http://www.nafsa.org/File/eis08/usa.pdf> (accesat la 28.11.2011)
6. Newby, Howard, Weko Thomas, Breneman David, JohannesonThomas și Maassen Peter, „OECD Thematic Review of Tertiary Education, a project conducted between 2004 and 2008. Japan”, disponibil online la www.oecd.org/edu/tertiary/review (accesat la 3.12.2011).
7. OECD, Thematic Review of Tertiary Education, „Country Background Report for Japan”, Tokyo, 2006, disponibil online la www.oecd.org/edu/tertiary/review (accesat la 3.12.2011).
8. OECD, „Tertiary Education for the Knowledge Society”, 2008, disponibil online la <http://www.oecd.org/document/35/0,3343,en264939263238360212831111,00.html> (accesat la 19.11.2011).
9. OECD, 2008. *Testing Educational for knowledge Society*, <http://www.oecd.org/home> , accesat la 24.11.2011).
10. UNESCO și Institute for Statistics, „Global Education Digest 2009. Comparing Education Statistics Across the World”. Montreal, Quebec: Institute for Statistics, 2009 disponibil online la http://www.uis.unesco.org/template/pdf/ged/2009/GED_2009_EN.pdf (accesat la 27.11.2011).
11. UNESCO, „Communique: 2009 World Conference on Higher Education: The New Dynamics of Higher Education and Research For Societal Change and Development”, 2009, disponibil online la <http://www.unesco.org/en/wche2009> (accesat la 19.11.2011).

IV. DOCUMENTE OFICIALE

1. China's Ministry of Education, “Education Expenses of 123 Universities in China” (2006), disponibil online la http://www.cutech.edu.cn/cn/dxph/qt/2006/04/117_9971248304994.html (accesat la 3.12.2011).
2. MEXT, „White paper on Science and Technology”, 2006, disponibil online la <http://www.MEXT.go.jp/english/news/2007/03/07022214.htm> (accesat la 30.11.2011);

LISTA ANEXELOR

- ➔ **Anexa I.1.** - Diagrama sistemului de învățământ american.
- ➔ **Anexa I.2.** - Distribuția procentuală a numărului de studenți internaționali la nivel global în 2001 și 2008.
- ➔ **Anexa I.3.** - Statistici despre dinamica numărului de studenți internaționali în USA (după diferite criterii: sursa primară de finanțare, după țări, regiuni, etc.) și a numărului de studenți americani în alte regiuni ale lumii.
- ➔ **Anexa I.4.** - Date statistice/grafice despre infrastructura și output-urile componentei de C & D din USA
- ➔ **Anexa II.1.** - Proiectele de reformă în învățământului superior chinez
- ➔ **Anexa III.1.** - Diagrama sistemului japonez de educație
- ➔ **Anexa III.2.** - Structurarea planului de reforme pentru învățământul superior în Japonia
- ➔ **Anexa III.3.** - Modelul sistemului multidimensional japonez de evaluare a mediului academic
- ➔ **Anexa III.4.** - Strategia diversificării resurselor de finanțare în mediul academic japonez
- ➔ **Anexa III.5.** - Dinamica numărului de studenți internaționali în Japonia în perioada 1983-2009
- ➔ **Anexa III.6.** - Strategia de accelerare a internaționalizării învățământului superior japonez
- ➔ **Anexa III.7.** - Programul COE 21
- ➔ **Anexa III.8.** - Date și grafice despre performanțele din mediul academic ale Japoniei la nivel global în funcție de anumiți indicatori

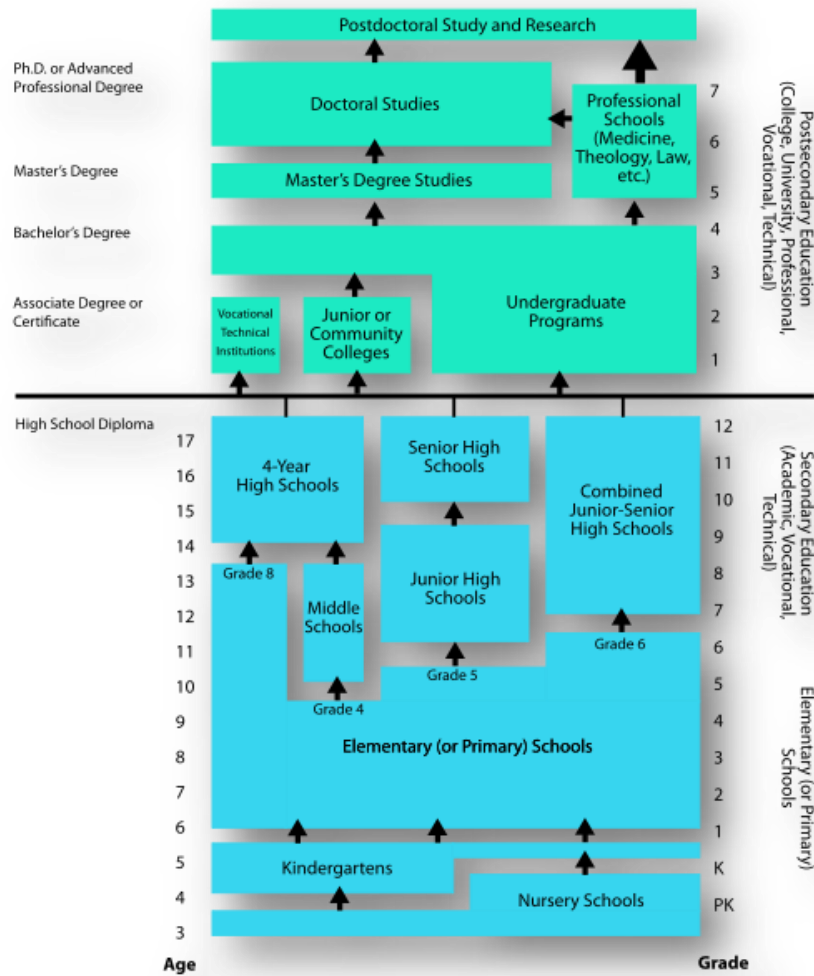
ANEXA I. 1.

Diagrama sistemului de învățământ american

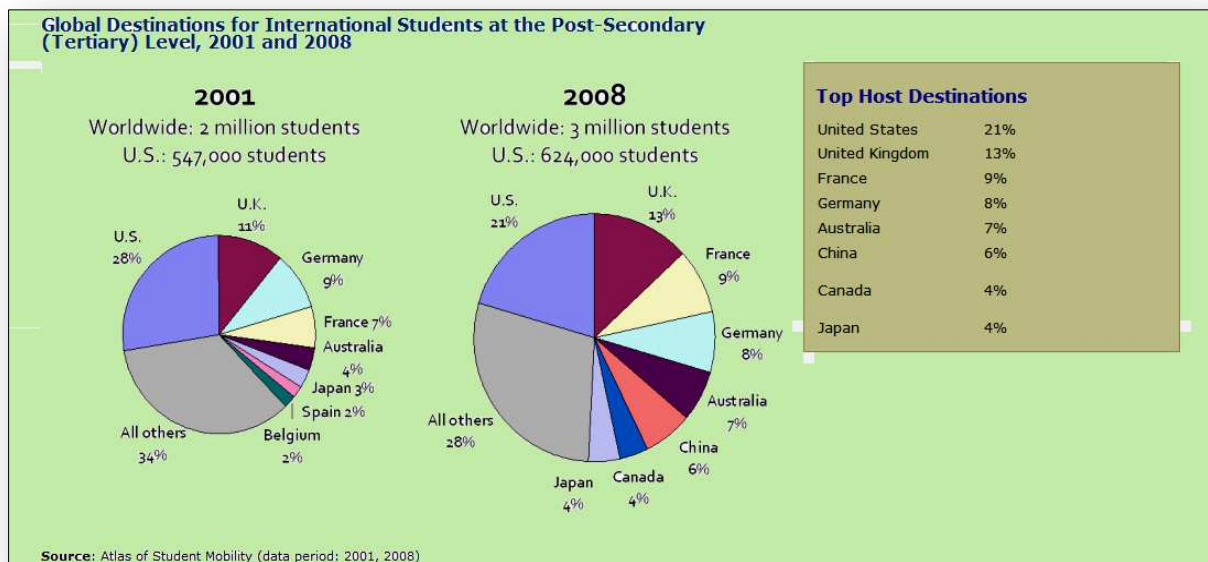
Sursa:

<http://nces.ed.gov/programs/digest/d99/fig1.asp>

ANEXA I. 2.

Distribuția procentuală a numărului de studenți internaționali la nivel global în 2001 și 2008

Sursa: <http://www.atlas.iienetwork.org/?p=48027>

ANEXA I. 3.

Statistici despre dinamica numărului de studenți internaționali în USA (după diferite criterii: sursa primară de finanțare, după țări, regiuni, etc.) și a numărului de studenți americani în alte regiuni ale lumii.

Studenți internaționali în USA după sursa primară de finanțare

	2007/08	2007/08	2008/09	2008/09	
Primary Source of Funding	Int'l Students	% of Total	Int'l Students	% of Total	% Change
Personal and Family Funds	388,821	62.3	435,879	64.9	12.1
U.S. College or University	161,633	25.9	152,457	22.7	-5.7
Home Government/University	21,085	3.4	24,850	3.7	17.9
U.S. Government	3,282	0.5	4,030	0.6	22.8
U.S. Private Sponsor	6,013	1.0	7,388	1.1	22.9
Foreign Private Sponsor	6,522	1.0	6,043	0.9	-7.3
International Organization	1,390	0.2	1,343	0.2	-3.4
Current Employment	29,399	4.7	33,581	5.0	14.2
Other Sources	5,660	1.0	6,045	0.9	6.8
Total	623,805	100.0	671,616	100.0	7.7

Sursa: <http://opendoors.iienetwork.org/?p=150813>

Destinații preferate ale studenților americani

Rank	Destination	2006/07	2007/08	% of Total	Change
	WORLD TOTAL	241,791	262,416	100.0	8.5
1	United Kingdom	32,705	33,333	12.7	1.9
2	Italy	27,831	30,670	11.7	10.2
3	Spain	24,005	25,212	9.6	5.0
4	France	17,233	17,336	6.6	0.6
5	China	11,064	13,165	5.0	19.0
6	Australia	10,747	11,042	4.2	2.7
7	Mexico	9,461	9,928	3.8	4.9
8	Germany	7,355	8,253	3.1	12.2
9	Ireland	5,785	6,881	2.6	18.9
10	Costa Rica	5,383	6,096	2.3	13.2
11	Japan	5,012	5,710	2.2	13.9
12	Argentina	3,617	4,109	1.6	13.6
13	Greece	3,417	3,847	1.5	12.6
14	South Africa	3,216	3,700	1.4	15.0
15	Czech Republic	3,145	3,417	1.3	8.6
16	Austria	2,810	3,356	1.3	19.4
17	India	2,627	3,146	1.2	19.8
18	Ecuador	2,813	2,814	1.1	0.0
19	Chile	2,824	2,739	1.0	-3.0
20	Brazil	2,524	2,723	1.0	7.9
21	New Zealand	2,718	2,629	1.0	-3.3
22	Israel	2,226	2,322	0.9	4.3
23	Netherlands	2,139	2,038	0.8	-4.7
24	Switzerland	1,771	1,942	0.7	9.7
25	Russia	1,716	1,857	0.7	8.2

Sursa: IIE Network's OpenDoors 2009: Report on International Educational Exchange.

<http://opendoors.iienetwork.org/?p=150833>

Câteva observații:

- Aproximativ jumătate din numărul total de studenți americani internaționali, studiază în una dintre primele 6 țări.
- China, Irlanda, India, Argentina au cunoscut o creștere de aproximativ 20% din participanții studenților americani la studiu în străinătate în 2007/08 față de anul anterior. Costa Rica, Japonia, Argentina și Africa de Sud au fost fiecare până aproape de 15%.
- 15 din primele 25 de destinații sunt în afara Europei de Vest și 19 sunt țări în care engleza nu este limba primară.
- 56% din studenții din SUA au studiat în străinătate într-o țară europeană. 15% au studiat în America Latină (o creștere de 11% față de anul precedent) și 11% în Asia (o creștere de 17%). Numai 5% dintre studenți au studiat în Oceania și Africa, dar alegerea de a merge în Africa a crescut cu 18% față de anul precedent. În Orientul Mijlociu, Israel este de departe cea mai populară destinație, dar numărul de studenți care studiază în Iordania, Liban, Oman, Emiratele Arabe Unite și Qatar a crescut față de anul precedent.
- Majoritatea țărilor au atras mai mulți studenți din SUA în 2007/08 decât în anul precedent. Excepții au fost Ecuador (# 18), în cazul în care cifrele au fost neschimbate, Chile (# 19) și Noua Zeelandă (# 21), în scădere cu 3% fiecare, și Olanda (# 23), în scădere cu 5%.

Regiuni gazdă pentru studenții USA care studiază în străinătate (1998/2008)

Host Region	1998/ 99	1999/ 00	2000/ 01	2001/ 02	2002/ 03	2003/ 04	2004/ 05	2005/ 06	2006/ 07	2007/ 08
Africa	2.8	2.8	2.9	2.9	2.8	3.0	3.5	3.8	4.2	4.5
Asia	6.0	6.2	6.0	6.8	5.6	6.9	8.0	9.3	10.3	11.1
Europe	62.7	62.4	63.1	62.6	62.9	60.9	60.3	58.3	57.4	56.3
Latin America	15.0	14.0	14.5	14.5	15.3	15.2	14.4	15.2	15.0	15.3
Middle East	2.8	2.9	1.1	0.8	0.4	0.5	1.0	1.2	1.1	1.3
North America	0.7	0.9	0.7	0.8	0.7	0.6	0.5	0.5	0.6	0.4
Oceania	4.9	5.0	6.0	6.8	7.3	7.4	6.7	6.3	5.7	5.3
Antarctica	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Multiple Destinations	5.2	5.8	5.6	4.9	5.1	5.5	5.6	5.5	5.6	5.7
Total	129,7 70	143,5 90	154,1 68	160,9 20	174,6 29	191,3 21	205,9 83	223,5 34	241,7 91	262,4 16

Sursa: IIE Network's *OpenDoors 2009: Report on International Educational Exchange*.

<http://opendoors.iienetwork.org/?p=150834>

Câteva observații:

- În 2007/08, aproximativ 262.000 studenți americani au studiat în străinătate, în țări străine. Aceasta este o creștere de 8,5% față de anul precedent. Acum zece ani, aproximativ 114.000 studenți americani au luat parte la astfel de programe în străinătate. Per total, în ultimul deceniu s-a constatat o creștere de 130%.
- Aproximativ 40% din cei care studiază în străinătate fac acest lucru pentru un semestru sau un trimestru. Majoritatea participanților la studiu în străinătate aleg să studieze în străinătate pentru opt săptămâni sau mai puțin (56%), fie cândva în cursul anului universitar. Doar 4% dintre cei care studiază în străinătate merg pentru un an academic, în scădere de la 14% față de acum zece ani în urmă.
- Doar 6,2% din studenții care studiază în străinătate în domeniul limbii străine. Un număr mai mare de studenți au specializări în domeniul științelor sociale, domenii de afaceri, umaniste, artelor și științelor fizice sau științele vieții.

Număr studenți străini care au studiat în SUA în 2007-2009 după țara de proveniență

Rank	Place of Origin	2008/09			%
		2007/08	2008/09	% of Total	
	WORLD TOTAL	623,805	671,616	100.0	7.7
1	India	94,563	103,260	15.4	9.2
2	China	81,127	98,235	14.6	21.1
3	South Korea	69,124	75,065	11.2	8.6
4	Canada	29,051	29,697	4.4	2.2
5	Japan	33,974	29,264	4.4	-13.9
6	Taiwan	29,001	28,065	4.2	-3.2
7	Mexico	14,837	14,850	2.2	0.1
8	Turkey	12,030	13,263	2.0	10.2
9	Vietnam	8,769	12,823	1.9	46.2
10	Saudi Arabia	9,873	12,661	1.9	28.2
11	Nepal	8,936	11,581	1.7	29.6
12	Germany	8,907	9,679	1.4	8.7
13	Brazil	7,578	8,767	1.3	15.7
14	Thailand	9,004	8,736	1.3	-3.0
15	United Kingdom	8,367	8,701	1.3	4.0
16	Hong Kong	8,286	8,329	1.2	0.5
17	Indonesia	7,692	7,509	1.1	-2.4
18	France	7,050	7,421	1.1	5.3
19	Colombia	6,662	7,013	1.0	5.3
20	Nigeria	6,222	6,256	0.9	0.5
21	Malaysia	5,428	5,942	0.9	9.5
22	Kenya	5,838	5,877	0.9	0.7
23	Pakistan	5,345	5,298	0.8	-0.9
24	Russia	4,906	4,908	0.7	0.0
25	Venezuela	4,446	4,678	0.7	5.2

Sursa: http://www.vistawide.com/studyabroad/study_abroad_statistics.htm

Câteva observații:

Peste 671.000 studenți internaționali au fost înscriși în universități din SUA și colegii în 2008/09.

- Aproape jumătate din toți studenții internaționali din SUA provin din una dintre cele 5 țări: India, China, Coreea de Sud, Canada și Japonia. Studenții din Asia alcătuiesc 57% din numărul total al studenților internaționali în SUA

- În 2008/09, studenții internaționali au cheltuit 17.8 miliarde dolari în SUA, dintre care majoritatea provin din surse din afara SUA.

- Universitatea din California de Sud înscrie mai mulți studenți internaționali în fiecare an, decât orice altă universitate din SUA. În 2008/09, aproape 7500 de studenți din alte țări studiau la USC. New York University și Universitatea Columbia fiecare au găzduit aproximativ 6700 studenții internaționali.

- Statele care atrag cei mai mulți studenți internaționali sunt California, New York, Texas, Massachusetts și Florida.

- Cele mai populare domenii de studiu pentru studenții din străinătate sunt în afaceri și în domeniul ingineriei. Acestea reprezintă 38% din preferințele studenților internaționali. Urmează în top specializări în fizică și științele vieții (9,2%), științe sociale (8,5%) și matematică și informatică (8,4%).

Date statistice detaliate pentru Europa China, Japonia, Asia,
în raporturile schimburilor de studenți cu USA

Open Doors 2009 Report on International Educational Exchange Institute of International Education

International Student Mobility by Region – Europe 2008/2009

The number of students from Europe in the U.S. increased by 4.4% in 2008/2009 to 87,648 students.

Place of Origin	2008/09 Total	% UG	% Change	Place of Origin	2008/09 Total	% UG	% Change
Albania	757	55.2	9.9	Liechtenstein	8	37.5	-38.5
Andorra	12	41.7	33.3	Lithuania	420	53.6	-15.2
Armenia	401	31.9	-0.5	Luxembourg	87	82.8	77.6
Austria	909	39.4	2.6	Macedonia	329	47.7	5.8
Azerbaijan	364	47.3	14.5	Malta	37	29.7	54.2
Belarus	443	50.6	-3.1	Moldova	485	58.8	16.0
Belgium	858	39.7	5.7	Monaco	12	50.0	-57.1
Bosnia & Herzegovina	409	65.0	0.0	Montenegro	120	52.5	12.1
Bulgaria	2,889	52.3	-9.9	Netherlands	1,870	44.9	11.3
Croatia	617	50.9	2.5	Norway	1,349	59.8	6.7
Cyprus	696	37.1	-11.0	Poland	2,772	51.0	1.5
Czech Republic	925	45.9	0.3	Portugal	974	37.8	8.0
Denmark	999	37.3	11.2	Romania	2,612	36.7	-10.0
Estonia	270	55.2	10.2	Russia	4,908	42.3	0.0
Finland	753	47.9	12.1	San Marino	2	0.0	-
France	7,421	33.3	5.3	Serbia	1,234	49.8	3.4
Georgia	407	41.0	7.7	Slovakia	543	53.2	1.3
Germany	9,679	36.7	8.7	Slovenia	199	50.8	-5.2
Gibraltar	6	33.3	-60.0	Spain	3,849	28.5	5.2
Greece	1,896	22.8	-4.3	Sweden	3,279	69.9	-0.4
Hungary	680	41.0	-4.2	Switzerland	1,316	41.3	1.5
Iceland	382	33.5	-5.0	Turkey	13,263	33.1	10.2
Ireland	1,059	38.4	4.0	Ukraine	1,716	39.2	0.1
Italy	4,275	24.2	20.9	United Kingdom	8,701	50.0	4.0
Kosovo	75	69.3	50.0	Vatican City/ Holy See	3	66.7	50.0
Latvia	320	63.1	-11.8	Yugoslavia, Former	58	60.3	-49.1

U.S Study Abroad: 147,676 U.S. students studied abroad in Europe in 2007/08, a 6.3% increase over the previous year.

Destinations	2006/07 Total	2007/08 Total	% Change	Destinations	2006/07 Total	2007/08 Total	% Change
Albania	17	14	-17.6	Latvia	10	3	-70.0
Andorra	2	0	-100.0	Liechtenstein	0	15	-
Armenia	61	24	-60.7	Lithuania	155	84	-45.8
Austria	2,810	3,356	19.4	Luxembourg	382	316	-17.3
Azerbaijan	78	1	-98.7	Macedonia	10	23	130.0
Belarus	1	1	0.0	Malta	82	129	57.3
Belgium	1,171	1,173	0.2	Moldova	1	2	100.0
Bosnia & Herzegovina	56	62	10.7	Monaco	42	26	-38.1
Bulgaria	86	164	90.7	Netherlands	2,139	2,038	-4.7
Croatia	259	226	-12.7	Norway	298	379	27.2
Cyprus*	192	203	5.7	Poland	532	642	20.7
Czech Republic	3,145	3,417	8.6	Portugal	79	149	88.6
Denmark	1,634	1,855	13.5	Romania	180	129	-28.3
Estonia	67	112	67.2	Russia	1,716	1,857	8.2
Finland	278	256	-7.9	Serbia	45	11	-75.6
France	17,233	17,336	0.6	Slovakia	76	41	-46.1
Georgia	69	20	-71.0	Slovenia	16	28	75.0
Germany	7,355	8,253	12.2	Spain	24,005	25,212	5.0
Gibraltar	2	0	-100.0	Sweden	934	919	-1.6
Greece	3,417	3,847	12.6	Switzerland	1,771	1,942	9.7
Hungary	857	902	5.3	Turkey*	924	1,172	26.8
Iceland	190	276	45.3	Ukraine	163	140	-14.1
Ireland	5,785	6,881	18.9	United Kingdom	32,705	33,333	1.9
Italy	27,831	30,670	10.2	Vatican City/Holy See	5	22	340.0
Kosovo	5	15	200.0				

* Cyprus and Turkey were previously classified in the Middle East category but were moved to the Europe category in 2004/05

Top 10 Destinations	2007/08 Total	% Change	% of Total U.S. Abroad
United Kingdom	33,333	1.9	12.7
Italy	30,670	10.2	11.7
Spain	25,212	5.0	9.6
France	17,336	0.6	6.6
Germany	8,253	12.2	3.1
Ireland	6,881	18.9	2.6
Greece	3,847	12.6	1.5
Czech Republic	3,417	8.6	1.3
Austria	3,356	19.4	1.3
Netherlands	2,038	-4.7	0.8

Open Doors 2009 data embargoed for release November 16, 2009

INSTITUTE OF INTERNATIONAL EDUCATION

Educational Exchange Data from *Open Doors 2009*

In academic year 2008/09, **98,235** students from China were studying in the United States (up 21.1% from the previous year). China is the **second**-leading place of origin for students coming to the United States, following India (103,260).

Academic Level: While the majority of Chinese students study at the graduate level, the U.S. experienced an upsurge in the number of undergraduate students coming from China this year.

Historical trends: China sent no students to the US from the 1950s until 1974/75. In the 1980s, numbers of Chinese students grew dramatically, and in 1988/89, China displaced Taiwan as the leading sender. China was the leading place of origin from 1988/89 until it was displaced by Japan in 1994/95. In 1998/99, China overtook Japan as the leading sender, and remained in the number one position until being overtaken by India in 2001/02, and has remained in second place since.

Year	# of Students From China	% of Total Foreign Students in U.S.	# of U.S. Study Abroad Students Going to China
2008/09	98,235	14.6%	n/a
2007/08	81,127	13%	13,188 (up 19.2%)
2006/07	67,723	11.6%	11,064
2005/06	62,582	11.1%	8,830
2004/05	62,523	11.1%	6,391
2003/04	61,765	10.8%	4,737
2002/03	64,757	11.0%	2,493
2001/02	63,211	10.8%	3,911
2000/01	59,939	10.9%	2,942
1999/00	54,466	10.6%	2,949
1998/99	51,001	10.4%	2,278
1997/98	46,958	9.8%	2,116
1996/97	42,503	7.8%	1,627
1995/96	39,613	8.7%	1,396

Note: Study abroad figures in the Open Doors report reflect credit given by U.S. campuses in the survey year to their students who studied abroad in the academic year just completed, including the summer term. Study abroad in 2008/09 will be reported in the 2010 Open Doors, once credit is awarded by the home campus. The sharp decline in study abroad during 2002/03 reflects the closing of most programs in China in response to the SARS epidemic. Once programs reopened, the numbers of American students rebounded.

Open Doors 2009 data embargoed for release November 16, 2009

INSTITUTE OF INTERNATIONAL EDUCATION

Educational Exchange Data from *Open Doors 2009*

In academic year 2008/09, **29,264** students from Japan were studying in the United States (down 13.9% from the previous year). Japan is now the **fifth**-leading place of origin for students in the United States.

Historical trends: The number of Japanese students on U.S. campuses decreased by 13.9% in 2008/09 following a general trend of decline since its peak in 1997/98. From 1994/95 until 1998/99, Japan was the leading sender of students to the U.S. but has since fallen to fifth due to surges in students from India, China and South Korea, and the effects of a rapidly aging Japanese population.

Year	# of Students from Japan	% of Total Foreign Students in U.S.	# of U.S. Study Abroad Students Going to Japan
2008/09	29,264	4.4%	n/a
2007/08	33,974	5.4%	5,708 (up 13.9%)
2006/07	35,282	6.1%	5,012
2005/06	38,712	6.9%	4,411
2004/05	42,215	7.5%	4,101
2003/04	40,835	7.1%	3,707
2002/03	45,960	7.8%	3,457
2001/02	46,810	8.0%	3,168
2000/01	46,497	8.4%	2,618
1999/00	46,872	9.1%	2,679
1998/99	46,406	9.5%	2,485
1997/98	47,073	9.8%	2,285
1996/97	46,292	10.1%	2,018

Note: Study abroad figures in the *Open Doors* report reflect credit given by U.S. campuses during the survey year to their students who studied abroad in the academic year just completed, including the summer term. Study abroad in 2008/09 will be reported in the 2010 *Open Doors*, once credit is awarded by the home campus.

Open Doors 2009 Report on International Educational Exchange Institute of International Education **International Student Mobility by Region – Asia 2008/2009**

The number of students from Asia in the U.S. increased by 9.1% in 2008/09 to 415,000 students.

Place of Origin	2008/09 Total	% UG	% Change
Afghanistan	407	54.3	20.4
Bangladesh	2,706	36.5	17.4
Bhutan	109	55.0	13.5
Brunei	39	69.2	14.7
Cambodia	386	70.5	4.6
China	98,235	26.7	21.1
East Timor	31	61.3	-16.2
Hong Kong	8,329	70.8	0.5
India	103,260	15.1	9.2
Indonesia	7,509	62.2	-2.4
Japan	29,264	57.3	-13.9
Kazakhstan	1,714	66.3	17.7
Kyrgyzstan	323	51.7	22.3
Laos	80	58.8	15.9
Macau	429	79.1	1.9
Malaysia	5,942	65.6	9.5
Maldives	36	69.4	-5.3
Mongolia	1,522	69.4	16.4
Myanmar	667	65.1	10.4
Nepal	11,581	68.2	29.6
North Korea	43	73	-33.8
Pakistan	5,298	48.5	-0.9
Philippines	4,226	54.2	1.3
Singapore	3,989	50.4	0.3
South Korea	75,065	49.4	8.6
Sri Lanka	2,976	47.6	14.9
Taiwan	28,065	25.5	-3.2
Tajikistan	342	41.2	-6.0
Thailand	8,736	30.2	-3.0
Turkmenistan	180	55.0	8.4
Uzbekistan	688	58.7	27.6
Vietnam	12,823	72.1	46.2

U.S. Study Abroad: 29,125 U.S. students studied abroad in the Asia in 2007/08,
a 17% increase over the previous year.

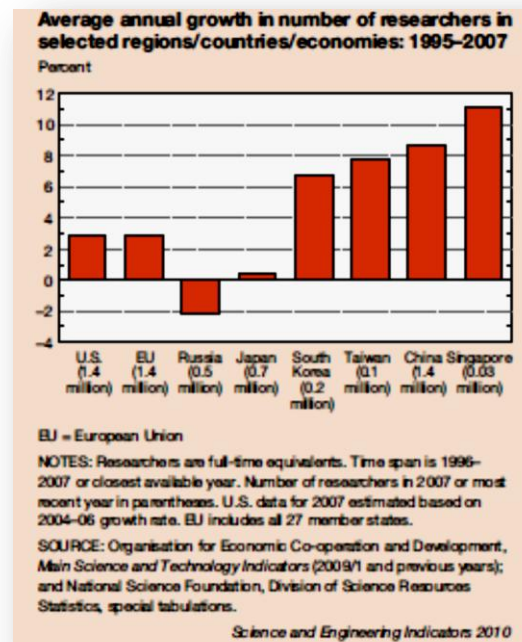
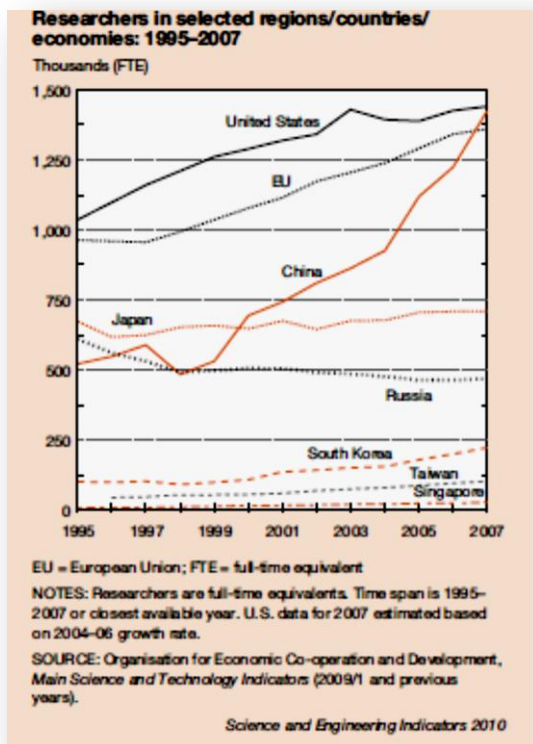
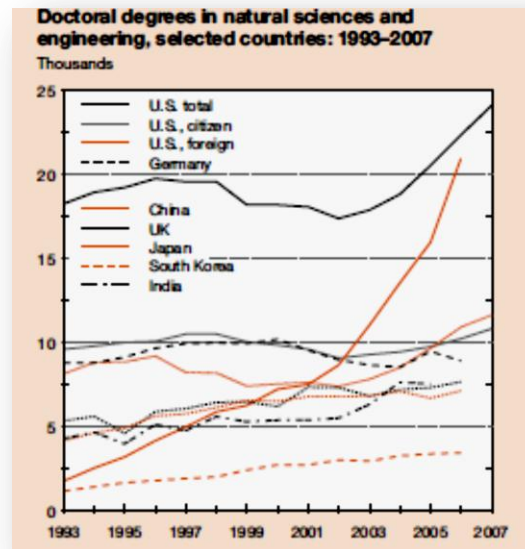
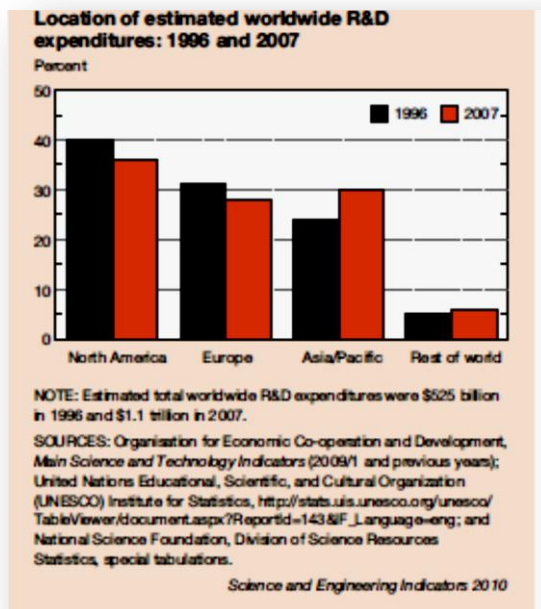
Top 10 Destinations	2007/08 Total	% Change	% of Total U.S. Abroad
China	13,165	19.0	5.0
Japan	5,710	13.9	2.2
India	3,146	19.8	1.2
South Korea	1,597	21.7	0.61
Thailand	1,555	-1.8	0.59
Hong Kong	1,093	3.2	0.44
Vietnam	652	18.5	0.24
Taiwan	578	23.8	0.22
Singapore	568	30.0	0.22
Cambodia	221	39.9	0.08

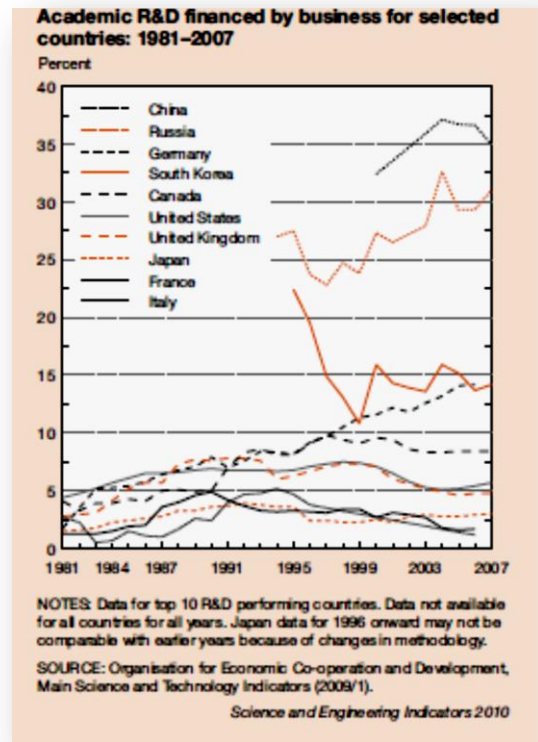
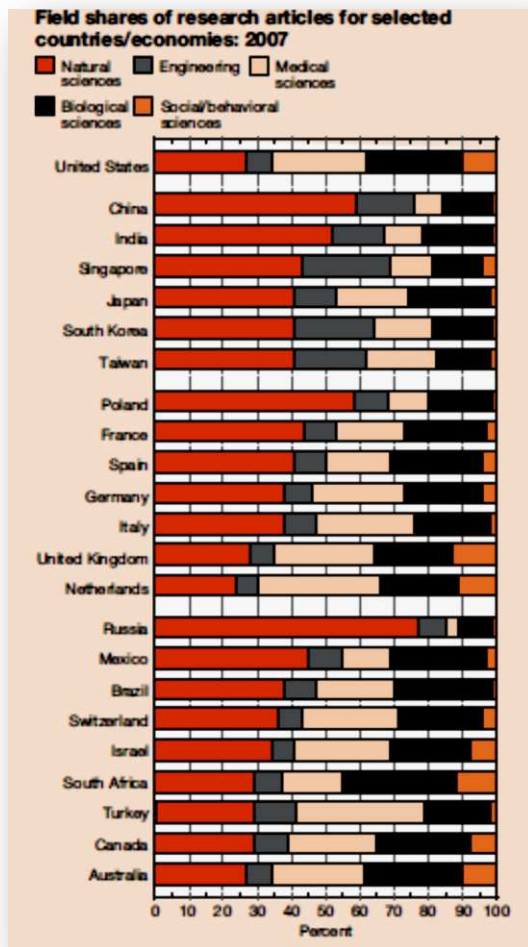
Sursa:

„Open Doors: Report on International Educational Exchange”, published annually by IIE with support from the U.S. Department of State's Bureau of Educational and Cultural Affairs. For more information, including press releases on foreign students in the U.S. and U.S. study abroad, and FAQs, including definitions of foreign students and foreign scholars, visit <http://opendoors.iienetwork.org/>

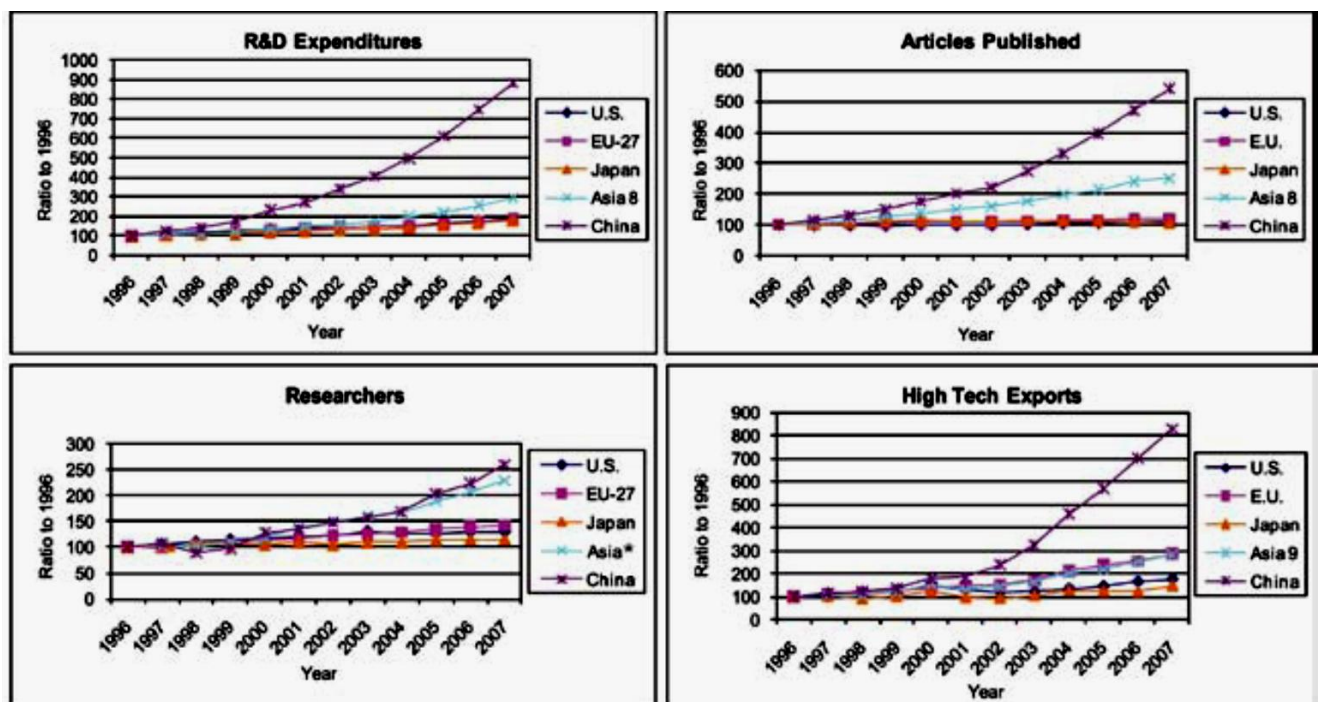
ANEXA I. 4.

Date statistice/grafice despre infrastructura și output-urile componentei de C & D din SUA

Sursa: „Globalization of Science and Engineering Research”, 2010, <http://www.nsf.gov/statistics/indicators/>

Sursa: „Globalization of Science and Engineering Research”, 2010, <http://www.nsf.gov/statistics/indicators/>

S&E articles, citations, and international citations, by selected region/country: 1998 and 2008

(Percent)

Country/region	Share of world articles		Share of world citations		Share of world/country/economy citations that are international	
	1998	2008	1998	2008	1998	2008
World	100.0	100.0	100.0	100.0	60.2	66.3
United States	34.0	28.9	46.9	38.3	46.9	51.8
EU	34.6	33.1	32.4	33.2	43.7	49.4
China	1.6	5.9	0.6	4.3	63.6	51.0
Japan	8.5	7.8	6.8	6.3	60.7	68.6
Asia-8	3.6	6.8	1.5	4.6	61.8	65.3

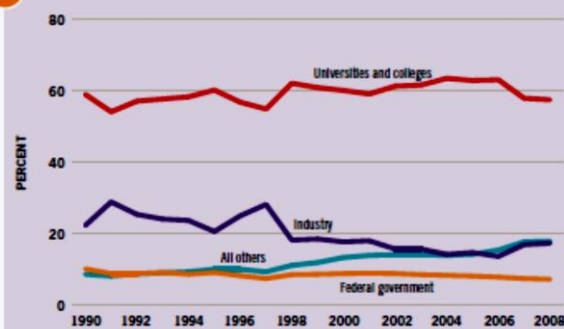
EU = European Union

NOTES: Article/citation counts from set of journals covered by Science Citation Index (SCI) and Social Sciences Citation Index (SSCI). Articles classified by year they entered database, rather than year of publication, and assigned to country/economy on basis of institutional address(es) listed on article. Articles on fractional-count basis, i.e., for articles with collaborating institutions from multiple countries/economies, each country/economy receives fractional credit on basis of proportion of its participating institutions. See appendix table 5-23 for countries/economies included in EU and Asia-8, which in this table are treated as single countries. Citation counts based on 3-year period with 2-year lag, e.g., citations for 1998 are references made in articles in 1998 data tape to articles in 1994–96 data tapes; data shown are for the 3 years in cited year window.

SOURCES: Thomson Reuters, SCI and SSCI, http://thomsonreuters.com/products_services/science/; The Patent Board™; and National Science Foundation, Division of Science Resources Statistics, special tabulations.

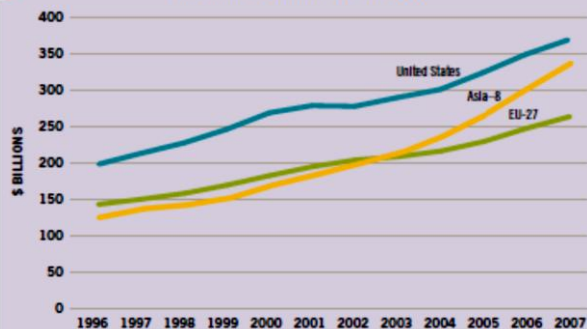
Science and Engineering Indicators 2010

D2

Performers of U.S. basic research: 1990–2008

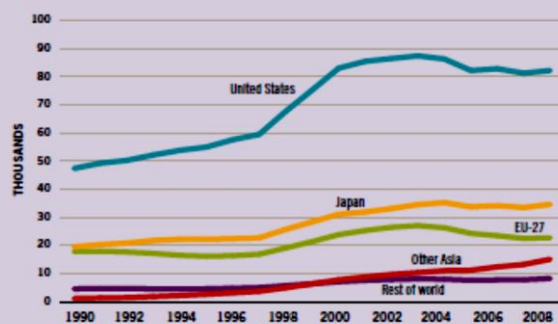
NOTES: 2008 data are preliminary. Federal government is intramural only.
SEI 2010: Performers of R&D and R&D by Character of Work, Chapter 4.

B

R&D expenditures for the United States, EU-27, and Asia-8 economies: 1996–2007

SEI 2010: Global Patterns of R&D Expenditures, Chapter 4.

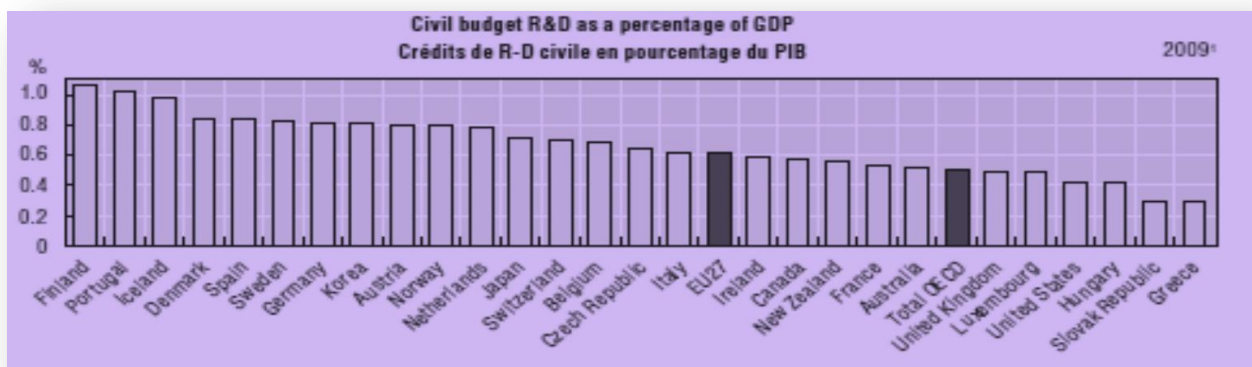
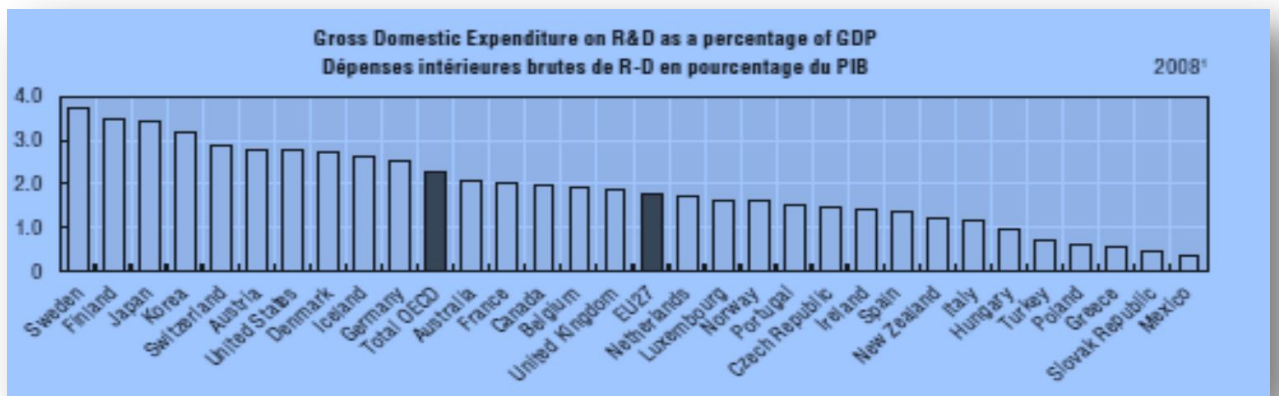
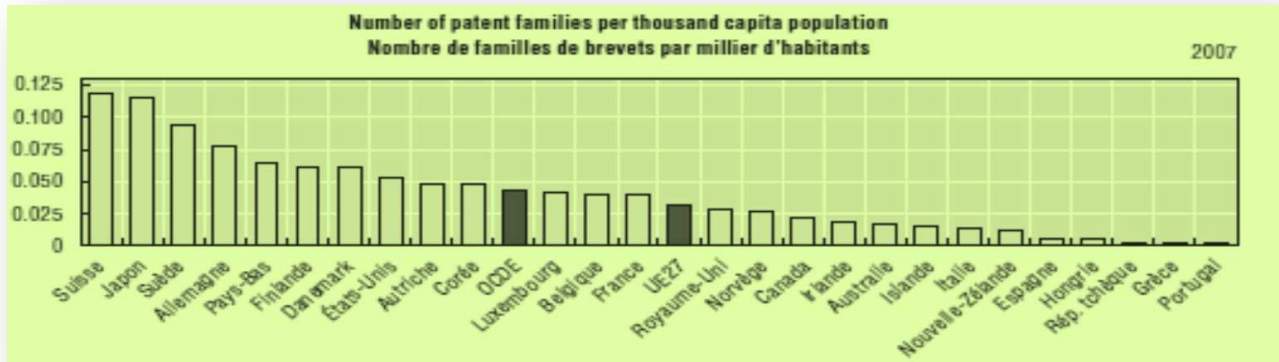
C

U.S. patents granted, by country/region of inventor: 1990–2008

NOTES: "Other Asia" is China, India, Indonesia, South Korea, Philippines, Singapore, Taiwan, Thailand, Vietnam. Three-year moving average.
SEI 2010: Global Trends in Patenting, Chapter 6.

Sursa: "Globalization of Science and Engineering Research", 2010, <http://www.nsf.gov/statistics/indicators/>

Grafice comparative ale cheltuielilor pentru C&D în țările OCDE și poziționarea lor față de SUA

ANEXA II. 1.

Proiectele de reformă a învățământului superior chinez

PROJECT 211

- **Project 211** (Chineze: 211工程; pinyin: 211 gōngchéng) este un proiect constructiv de aproape 100 de universități și discipline în secolul 21 efectuate de către guvernul Chinei. Proiectul are ca scop cultivarea talentelor la nivel înalt pentru strategiile naționale de dezvoltare economică și socială. Proiectul a început de la ideea că, la mijlocul anilor 1990, cele 30 de universități de elită în acel moment erau reduse comparativ cu standardele internaționale de cercetare.
- Includerea în proiect înseamnă că universitățile trebuie să le îndeplinească standardele științifice, tehnice și de resurse umane și de a oferi stabili programe avansate de studiu. Cifra de 21 și 1, în termen de 211 sunt abrevierea secolului 21 și, respectiv, aproximativ 100 de universități.
- Proiectul asumă responsabilitatea: de formare de patru cincimi din doctoranzi, două treimi din studenții cu studii postuniversitare, jumătate din studenți în străinătate și o treime din numărul total studenți. Ele oferă 85% din subiecte cheie ale statului; deține 96 la sută de laboratoare cheie ale statului; și să utilizeze 70% de finanțare a cercetării științifice. **Project 211** a fost promulgat, formal, în 1995 de către Comisia de Stat de Educație (SEC, acum Ministerul Educației - ME). Aceasta vizează în primul rând consolidarea 100 de instituții de învățământ superior și a unor domenii disciplinare-cheie, ca prioritate națională pentru secolul 21. Mai precis, există trei sarcini în **Project 211**: finanțarea intensivă a Universităților Peking și Tsinghua, în scopul de a facilita accesul acestora la statutul de *world class university*; prin furnizarea de fonduri suplimentare, 25 universități cheie au fost selectate pentru upgrade la calitatea actului de predare și activități de cercetare în discipline cheie; eforturi suplimentare pentru dezvoltarea a aprox. 300 discipline cheie în diferite instituții. După introducerea **Project 211**, guvernul chinez a investit aprox. 10.9 miliarde de *yuani* (1996-2000). Deși doar mai puțin de 10% din instituții au beneficiat de proiect, aceste universități au oferit un procent ridicat de locuri la admitere și au captat cea mai mare parte a finanțării cercetării și echipamentelor din țară. S-a realizat o creștere semnificativă a ratei de înscriere la diferite niveluri (de exemplu, licență: 61%; masterat: 108%; diplomă de doctorat: 101%), în timp ce numărul de cadre didactice cu grade de doctorat și publicații a sporit semnificativ a crescut cu 109% și 94%, respectiv, în aceeași perioadă.
- **Componentele principale ale proiectului**
- **Project 211** este alcătuit din următoarele trei componente majore pentru dezvoltare, și anume capacitatea totală instituțională, domenii cheie disciplinare, și sistemul de servicii publice de învățământ superior.
- **1. Îmbunătățirea capacității instituționale în ansamblu.**
- Acest lucru necesită eforturi mari de a dispune de un număr mare de lideri cu competente academice și profesori care au realizări academice și prestigiu atât acasă, cât și în străinătate. În special, formarea profesională a tinerilor lideri în mediul academic ar trebui să fie accelerată, astfel încât să mențină un mediu stabil și administrativ contingent cu integritatea politică calitatea academică, structura rațională și competența profesională. Reforma educației și învățământului vor fi efectuate în profunzime, în scopul de a optimiza structura programelor academice (specialități) și pentru a spori dezvoltarea generală a studentului, morală, intelectuală și fizică, asigurând astfel o îmbunătățire substanțială a calității educației. Măsuri sunt luate pentru a îmbunătăți infrastructura și facilitățile de laborator indispensabile pentru predare și cercetare, creând astfel condițiile necesare pentru formarea, și atragerea de talente remarcabile. Pașii care trebuie urmați pentru a îmbunătăți eficiența: extinderea instituțională moderată, sporirea cercetărilor științifice, eforturi pentru comercializarea rezultatelor cercetării, astfel încât să accelereze ritmul de transfer al realizărilor științifice în productivitate. Facilitând în același timp o reformă administrativă, precum și sistemul de gestionare internă a universităților, vor fi depuse eforturi pentru a consolida schimbul internațional și cooperarea în domeniul învățământului superior, creșterea vizibilității internaționale a instituțiilor de învățământ superior din China.
- **2. Dezvoltarea Zonelor cheie disciplinare**
- Principala direcție de dezvoltare de domenii cheie disciplinare este de a spori capacitatea de formare la un nivel înalt al forței de muncă în domeniile de frontieră ale științei și tehnologiei. Printre instituțiile cu condiții favorabile, vor fi depuse eforturi pentru a identifica baze cheie de cercetare, care pot exercita un impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, științifice și tehnologice, precum și apărării naționale. Aceste baze vor avea capacitatea de a trata probleme majore în domeniul științei și tehnologiei și au perspectiva de a realiza progrese în domeniile relevante. Pentru îmbunătățirea facilităților experimentale pentru formarea profesională a forței de muncă, vor fi depuse eforturi pentru a lărgi aria de acoperire a diverselor discipline, și să favorizeze apariția unor grupuri de discipline, și să favorizeze apariția unor grupuri de discipline. Cu fundamentele teoretice comune și în mod inerent o relație apropiată, aceste grupuri sunt favorizate pentru partajarea de resurse și au caracteristici unice și avantaje în curs de dezvoltare a capacității de formare profesională a forței de muncă la nivel înalt într-o manieră durabilă. Eforturile vor fi, de asemenea, să instituie un sistem de domenii cheie disciplinare care acoperă principalele profesii și sectoare pentru realizarea de progrese economice și sociale naționale, facilitând dezvoltarea unor discipline academice în știință și tehnologie, optimizarea diviziunii muncii, precum și realizarea de potențare reciprocă.
- **3. Dezvoltarea sistemului de Servicii Publice de Învățământ Superior**
- Dezvoltarea sistemului de servicii publice de învățământ superior cuprinde trei componente: Educație chineză și Research Network (CERNET), Biblioteca și documentația de asistență System (LDSS) și echipamente moderne și Servicii Sharing System (MEFSS). LDSS susținute de CERNET, va stabili un centru național de documentare cuprinzător și un număr de centre de documentare pentru diferite discipline, formând astfel o documentare și informare sub-rețea extinsă cu conexiuni la sistemele similare atât acasă, cât și în străinătate. În funcție de condițiile regionale și prioritățile de dezvoltare a zonelor disciplinare, centrul de servicii MEFSS va fi înființat în marile orașe în cazul în care un număr mare de universități sunt localizate astfel încât să se ridice eficiența în utilizarea instalației.
- **Modul de implementare a Proiectului 211**
- În principiu, proiectele care vizează consolidarea disciplinelor cheie și a sistemului de servicii publice de învățământ superior vor fi integrate într-un plan de ansamblu și puse în aplicare în universități selectate pentru consolidarea, modernizarea și îmbunătățirea lor, astfel încât să utilizeze efectiv resursele financiare și potențând eficiența globală a instituțiilor de învățământ superior.

PROJECT 985

- **Project 985** (Chineze: 985工程; pinyin: 985 gōngchéng) este un proiect constructiv pentru universități de clasă mondială în secolul 21 efectuate de către guvernul Chinei. Proiectul reflectă o strategie conștientă de a concentra resursele pe un număr de instituții cu cel mai mare potențial de succes pe piața academică internațională. De asemenea, proiectul implică recunoașterea faptului că China nu va reuși, probabil, pentru a dezvolta 100 de institutii recunoscute pe plan internațional, cel puțin pe termen scurt.
- Promulgarea **Project 985** a marcat o a doua etapă în ameliorarea calității învățământului superior în China. În 1998, a fost elaborat **Planul de Acțiune al Educației Promovare pentru secolul 21**, care subliniază că, în primele două decade ale secolului 21, unele universități chineze și domeniile cheie de studiu trebuie să atingă un nivel de clasă mondială și să fie recunoscute pe plan internațional. Astfel de măsuri au fost puse împreună, ca **Project 985**. La stadiu incipient de punere în aplicare a proiectului, cele două universități de top din China, Universitatea Peking și la Universitatea Tsinghua, au fost selectate pentru a fi din nou intens finanțate de către autoritatea centrală (1,8 miliarde de *yuani*).
- Faza a II-a a proiectului (2004-2007) s-a concentrat pe îmbunătățirea managementului universitar și a sistemului de evaluare. Cu accent pe construirea unei echipe puternice de management, precum și de predare prin recrutare la nivel mondial, proiectul a urmărit sporirea eficienței laboratoarelor existente, centrelor de cercetare și facilități prin restructurare și instituirea unui mecanism de coordonare. În cele din urmă, proiectul propunea să consolideze cooperarea internațională între instituții prin activități de schimb diverse.
- Serviciul de finanțare din **Project 211** sunt subvenții de trei ani care au fost puse la dispoziția unui grup mai mic de universități în conformitate cu ceea ce este cunoscut sub numele de Project 985. Unii observatori cred că introducerea **Project 985** sugerează că guvernul chinez recunoaște că nu poate să dezvolte 100 de universități de clasă mondială în viitorul apropiat din motive de gestionare mai puțin inspirată a componentei financiare.
- Când a fost anunțată pentru prima oară în 1998, finanțarea a fost pusă la dispoziția unui grup de elită din 10 universități, inclusiv la Beijing, Tsinghua, Fudan, Zhejiang și Nanjing. Atât Universitatea din Beijing și Universitatea Tsinghua, primele două clasate universități din China, au fost acordate 225 milioane dolari SUA fiecare peste cinci ani, în timp ce Universitatea Nanjing și Shanghai Universitatea Jiaotong fiecare a primit 150 milioane dolari SUA. A doua fază a Proiectului 985, lansat în 2004, a extins numărul de universități la 36.
- În plus față de dezvoltarea de noi centre de cercetare și îmbunătățirea echipamentelor, o mare parte din finanțarea prin **Project 985** este folosită pentru a organiza conferințe internaționale, atragerea de instituții academice de renume mondial, savanți, cercetători și doctoranzi. Prin oportunități de creare de rețele internaționale se analizează modalitățile de parteneriat a universităților din China cu instituții de top din întreaga lume. Ca urmare, programele de dublă diplomă și *joint-venture* vor deveni din ce în ce mai comune și instituțiile străine vor mai conștientiza decât oricând de necesitatea de a se angaja cu China și cu mediul academic chinez.

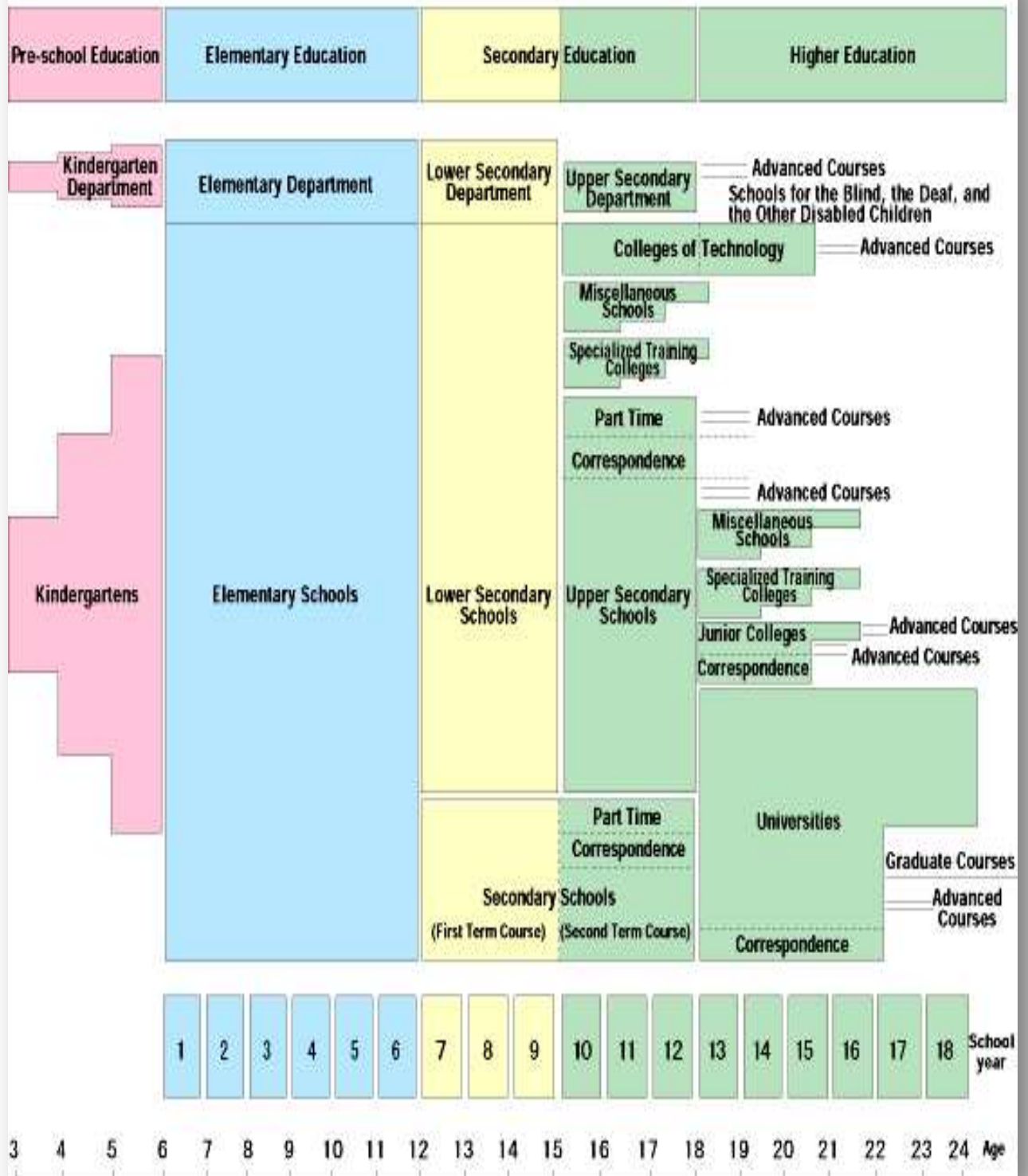
Surse & Bibliografie:

- ✦ National Planning Commission, "The General Achievements of Project 211 and the Ninth Five-Year Plan, 2004", 2005, disponibil online la <http://www.moe.edu.cn/edoas/en/>, accesat la 2.12. 2012);
- ✦ F.Huang, „Qualitative enhancement and quantitative growth: changes and trends of China's higher education”, în *High Education Policy*, nr.18, pp.117–130, 2005, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v18/n2/abs/8300076a.html> (accesat la 2.12.2011);
- ✦ Ministry of Education and Ministry of Finance, "Suggestions on Continuously Implementing the Items of Project 985", 2005, Beijing, la Ka Ho Mok, Ying Chan, „International Benchmarking with the Best Universities: Policy and Practice in Mainland China and Taiwan”, în *Higher Education Policy*, nr. 21, pp. 469–486, 2008, disponibil online la <http://www.palgrave-journals.com/hep/journal/v21/n4/full/hep200821a.html> (accesat la 2.12.2012).
- ✦ K.L. Ngok, W.Q. Guo, „The quest for 'world class universities' in China: critical reflections”, *The Journal of Comparative Asian Development*, nr. 6(1), pp. 21–44, 2007, sau în *Policy Futures in Education*, vol. 6, nr. 5, pp. 545–557, 2008, disponibil online la http://www.worlds.co.uk/pdf/validate.asp?j=pfie&vol=6&issue=5&year=2008&article=3NgokPFIE_6_5_web, (accesat la 2.12.2012)

ANEXA III. 1.

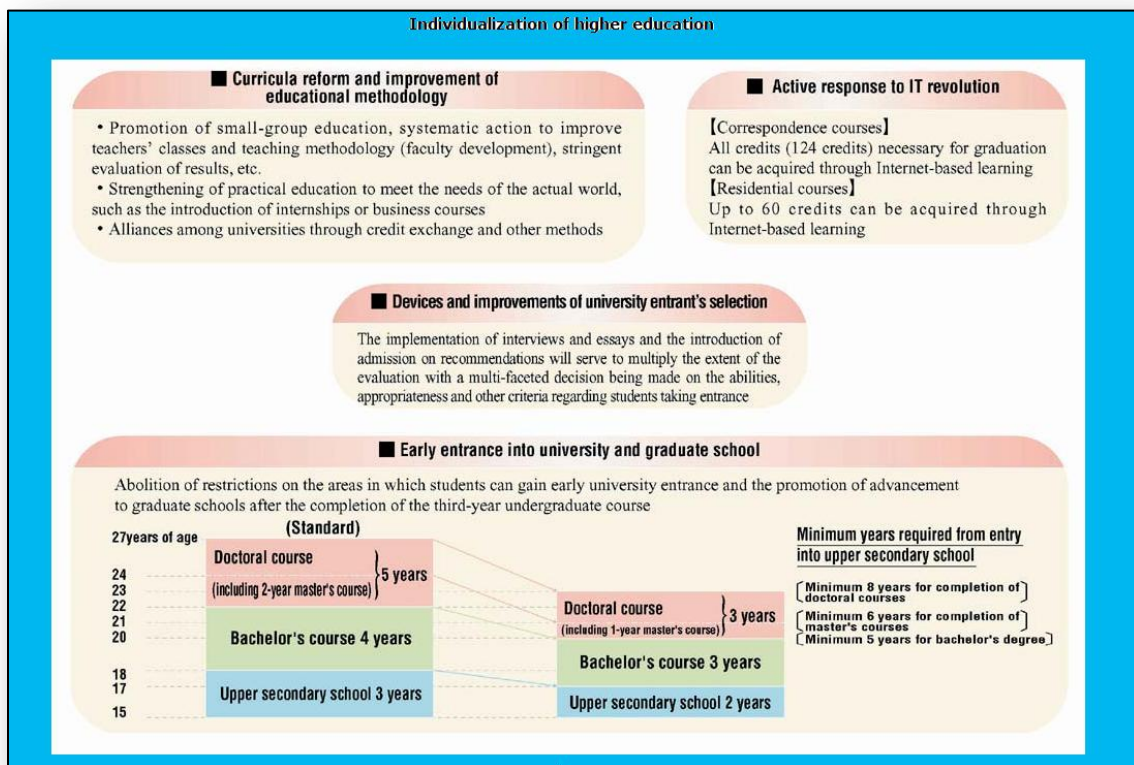
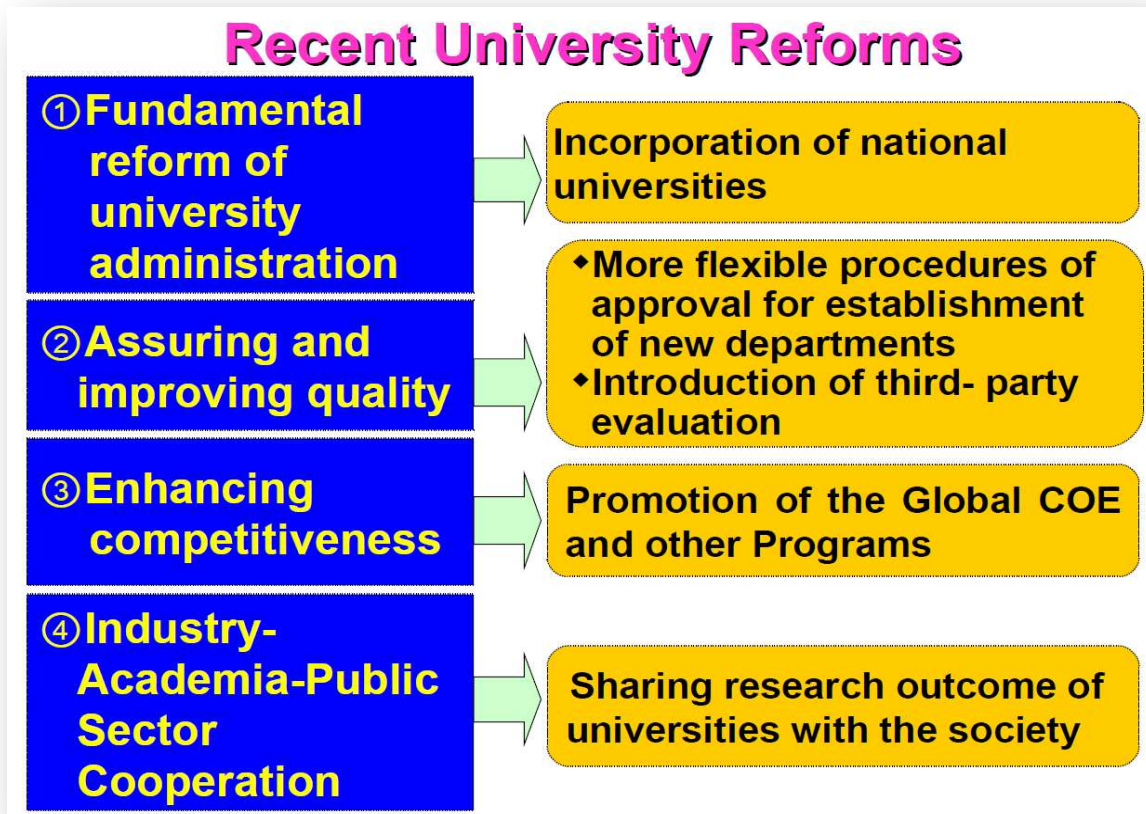
Diagrama sistemului japonez de educație

Organization of the School System in Japan

Sursa: http://educationjapan.org/jguide/education_system.html

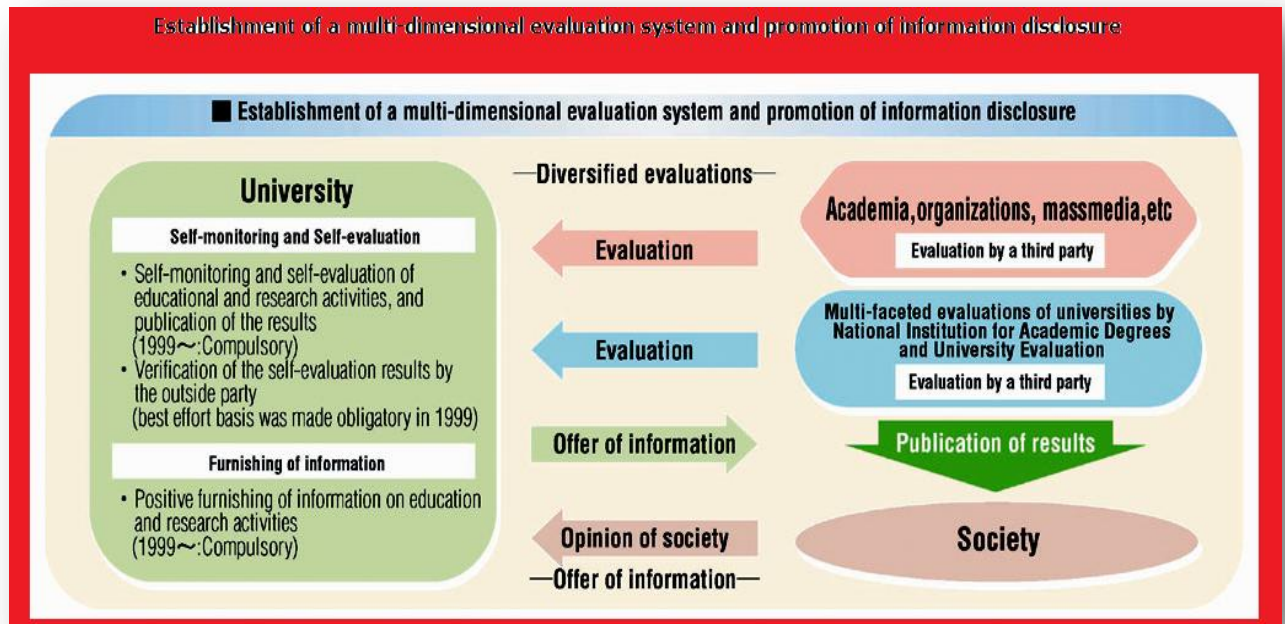
ANEXA III. 2.

Structurarea planului de reforme pentru învățământul superior în Japonia

Sursa: Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology Japan

<http://www.mext.go.jp/english/koutou/001.htm>

ANEXA III. 3.**Modelul sistemului multidimensional japonez de evaluare a mediului academic**

Sursa: Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology Japan <http://www.mext.go.jp/english/koutou/001.htm>

ANEXA III. 4.**Strategia diversificării resurselor de finanțare în mediul academic japonez**

Sursa: H.Tabuchi, *International Aspects of Higher Education in Japan* (2009), online la http://japon.campusfrance.org/IMG/pdf/tabuchi_site.pdf

ANEXA III. 5.

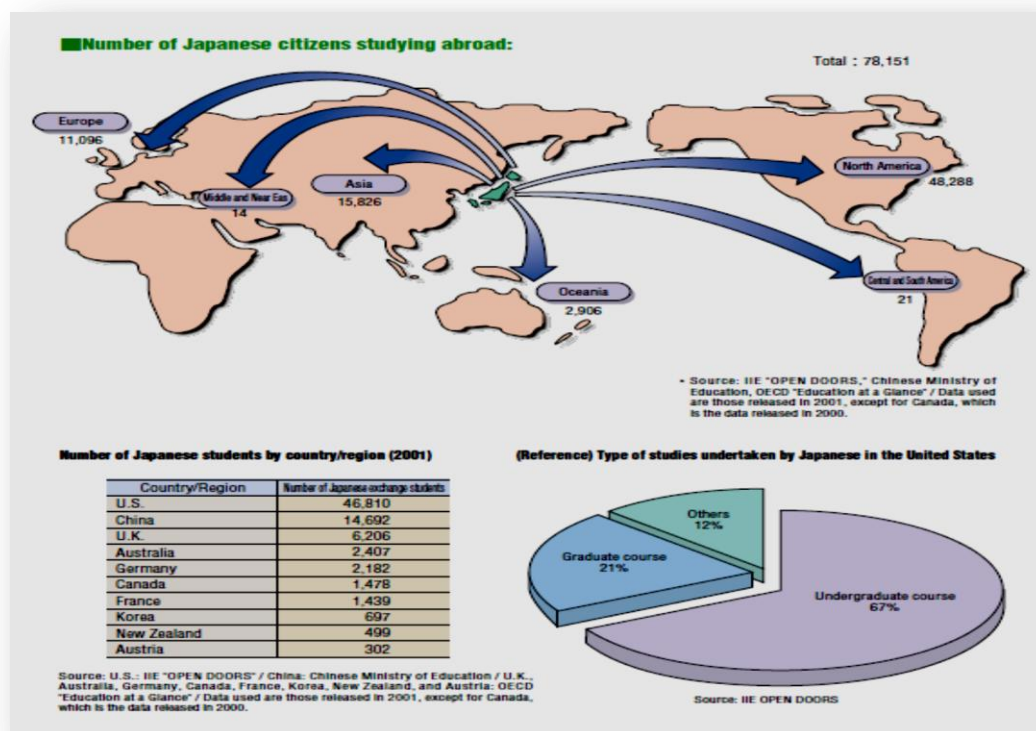
Year	Number of students	Annual increase	Annual % change
1983	10,428	2,312	28.5%
1984	12,410	1,982	19.0%
1985	15,009	2,599	20.9%
1986	18,631	3,622	24.1%
1987	22,154	3,523	18.9%
1988	25,643	3,489	15.7%
1989	31,251	5,608	21.9%
1990	41,347	10,096	32.3%
1991	45,066	3,719	9.0%
1992	48,561	3,495	7.8%
1993	52,405	3,844	7.9%
1994	53,787	1,382	2.6%
1995	53,847	60	0.1%
1996	52,921	-926	-1.7%
1997	51,047	-1,874	-3.5%
1998	51,298	251	0.5%
1999	55,755	4,457	8.7%
2000	64,011	8,256	14.8%
2001	78,812	14,801	23.1%
2002	95,550	16,738	21.2%
2003	109,508	13,958	14.6%
2004	117,302	7,794	7.1%
2005	121,812	4,510	3.8%
2006	117,927	-3,885	-3.2%
2007	118,498	571	0.5%
2008	123,829	5,331	4.5%
2009	132,720	8,891	7.2%

Dinamica numărului de studenți internaționali în Japonia în perioada 1983-2009

Sursa: Japan Student Services Organisation (JSSO)

http://www.jasso.go.jp/statistics/intl_student/ref09_01_e.html

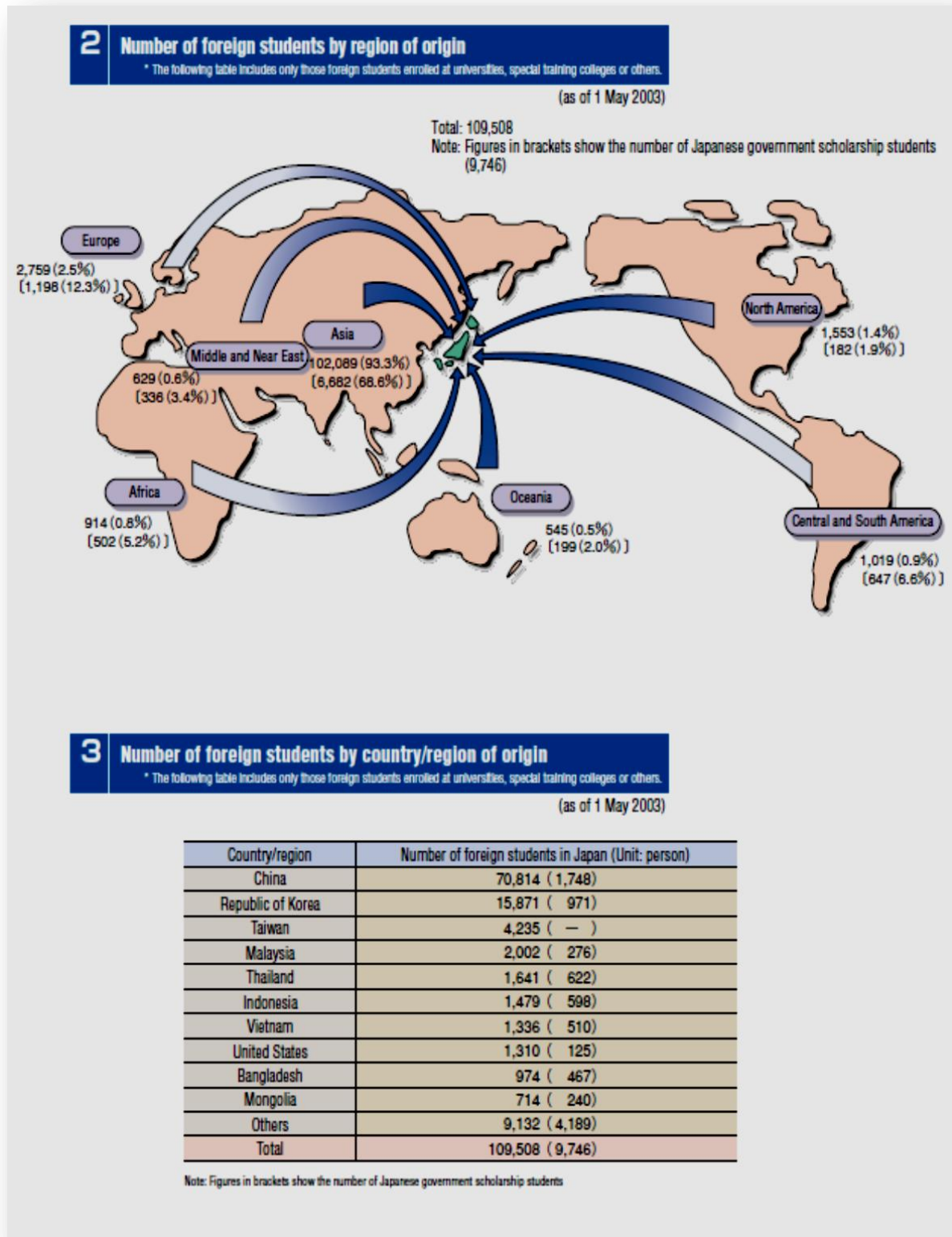
Exemplificare grafică a repartiției continentale a studenților japonezi la nivelul anului 2004

Sursa:

Student Services Division, Higher Education Bureau, Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology, Japan(MEXT) **Outline of the Student Exchange System in Japan** , 2004,
http://www.mext.go.jp/a_menu/koutou/ryugaku/05020201/001.pdf

Exemplificare grafică a repartiției continentale a studenților internaționali în Japonia
la nivelul anului 2004

Sursa: Student Services Division, Higher Education Bureau, Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology, Japan(MEXT) **Outline of the Student Exchange System in Japan** , 2004, http://www.mext.go.jp/a_menu/koutou/ryugaku/05020201/001.pdf

Număr de studenți internaționali în Japonia după regiunea de proveniență, la nivelul anului 2008

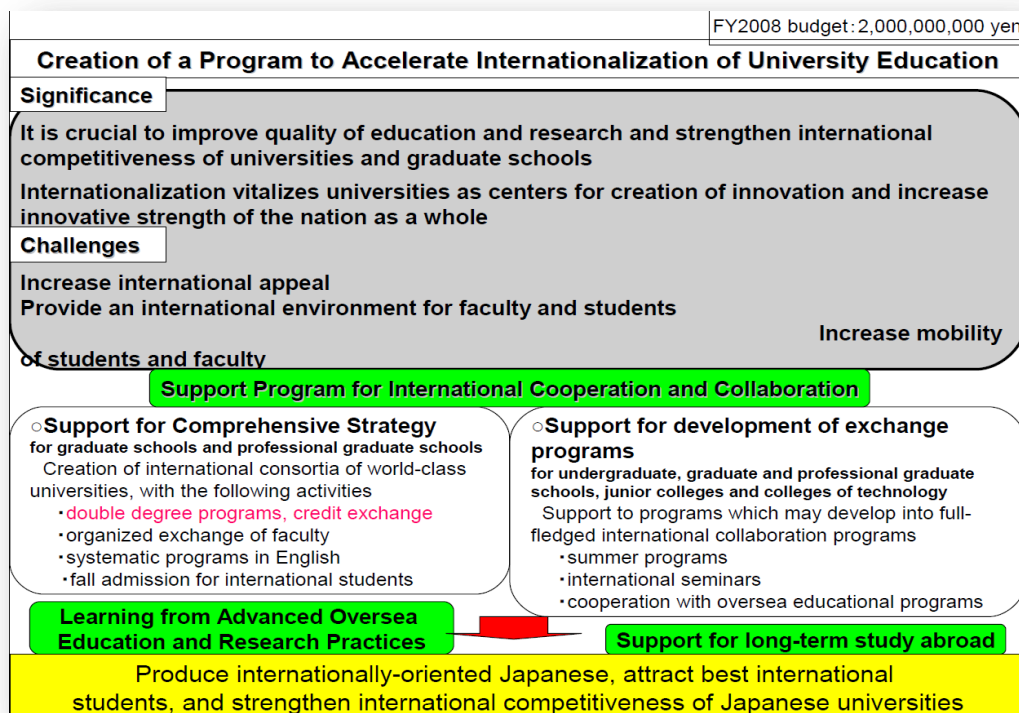
Region	Number of students	% of total	Short-term International Students	
			Number of students	% of total
Asia	122,464 (114,189)	92.3% (92.2)	7,223 (5,915)	62.6% (60.6)
Europe	4,033 (3,819)	3.0% (3.1)	1,928 (1,770)	16.7% (18.1)
North America	2,575 (2,343)	1.9% (1.9)	1,863 (1,584)	16.1% (16.2)
Africa	1,159 (1,084)	0.9% (0.9)	63 (44)	0.5% (0.5)
Central and South America	1,050 (1,008)	0.8% (0.8)	144 (118)	1.2% (1.2)
Middle and Near East	923 (842)	0.7% (0.7)	63 (55)	0.5% (0.6)
Oceania	516 (544)	0.4% (0.4)	262 (270)	2.3% (2.8)
Total	132,720 (123,829)	100.0% (100.0)	11,546 (9,756)	100.0% (100.0)

Număr de studenți internaționali în Japonia după țara de proveniență, la nivelul anului 2008

Country/ region	Number of students		% of total		Country/ region	Number of students		% of total	
China	79,082	(72,766)	59.6%	(58.8)	Germany	450	(479)	0.3%	(0.4)
Republic of Korea	19,605	(18,862)	14.8%	(15.2)	United Kingdom	427	(400)	0.3%	(0.3)
Taiwan	5,332	(5,082)	4.0%	(4.1)	Canada	345	(319)	0.3%	(0.3)
Vietnam	3,199	(2,873)	2.4%	(2.3)	Brazil	336	(331)	0.3%	(0.3)
Malaysia	2,395	(2,271)	1.8%	(1.8)	Australia	331	(347)	0.2%	(0.3)
Thailand	2,360	(2,203)	1.8%	(1.8)	Egypt	329	(320)	0.2%	(0.3)
U.S.A.	2,230	(2,024)	1.7%	(1.6)	Russia	304	(315)	0.2%	(0.3)
Indonesia	1,996	(1,791)	1.5%	(1.4)	Cambodia	300	(287)	0.2%	(0.2)
Bangladesh	1,683	(1,686)	1.3%	(1.4)	Laos	285	(276)	0.2%	(0.2)
Nepal	1,628	(1,476)	1.2%	(1.2)	Saudi Arabia	253	(184)	0.2%	(0.1)
Mongolia	1,215	(1,145)	0.9%	(0.9)	Uzbekistan	223	(205)	0.2%	(0.2)
Myanmar	1,012	(922)	0.8%	(0.7)	Iran	218	(216)	0.2%	(0.2)
Sri Lanka	934	(1,097)	0.7%	(0.9)	Sweden	182	(155)	0.1%	(0.1)
France	624	(574)	0.5%	(0.5)	Turkey	167	(171)	0.1%	(0.1)
India	543	(544)	0.4%	(0.4)	Others	4,204	(3,981)	3.2%	(3.2)
Philippines	528	(527)	0.4%	(0.4)	Total	132,720	(123,829)	100.0%	(100.0)

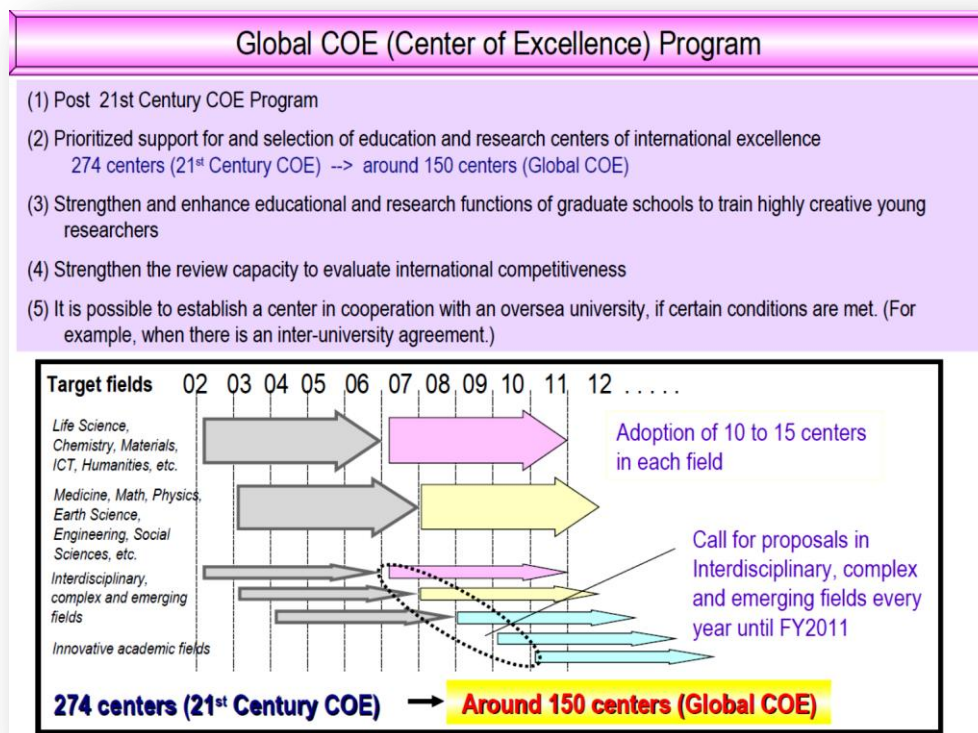
Sursa: Japan Student Services Organisation (JSSO)

http://www.jasso.go.jp/statistics/intl_student/data09_e.html#no4

ANEXA III. 6.**Strategia de accelerare a internaționalizării învățământului superior japonez**

Sursa: H.Tabuchi, . **International Aspects of Higher Education in Japan** (2009), online la

http://japon.campusfrance.org/IMG/pdf/tabuchi_site.pdf

ANEXA III. 7.**Programul COE 21**

Sursa:

H.Tabuchi, . **International Aspects of Higher Education in Japan** (2009), online la

http://japon.campusfrance.org/IMG/pdf/tabuchi_site.pdf

ANEXA III. 8.

Date și grafice despre performanțele Japoniei la nivel global în funcție de anumiți indicatori

Sursa: OECD, Tertiary Education for the Knowledge Society, 2008, disponibil online la <http://www.oecd.org/document/35/0,3343,en264939263238360212831111,00.htm>

